

sorban látjuk. Mindez nem légből kapott kitaláció, mert a pártázatra írt számok nagyságát a többi között a koronaszemléken *cm*-ben mért, fent említett méretek azonosítják/bizonyítják. Véletlen egybeesés lehetősége ebben az esetben értékelhetetlenül csekély. Ezek tehát a tények!

Csakhogy a pártázatra írt számok és a Szent Korona *cm*-ben mért méreteinek azonosításakor egy apró akadályt kellett leküzdeni. Nevezetesen... a jelzett számokat – egyébként félreérthetetlenül – egyiptomi hieroglifákkal írták a pártázat alakos elemeire! Vö.: a 2. ábrával.

5//6

31

8//9/3

63

63

8//9/3

2. ábra

Ez az újabb felismerés sokaknak nemcsak megdöbentő, hanem egyszerűen elfogadhatatlan fordulatot jelentett.

Továbbá... látszólag ellenkezik a Szent Korona ún. keresztény mivoltával, ellenkezik népünk mindmáig uralkodó származás-elméleteivel, és a méterről kialakult kultúrtörténeti szemlélettel is.

A cáfolatként többszörösen szajkózott dogmák természetesen nem változtatnak a tényeken.

A Szent Korona alapméretét képező abüdoszi kettős láb metrikus egységekben mért és egyiptomi hieroglifákkal írt nagysága a pártázat alakos elemein félreérthetetlenül olvasható.

A Szent Korona és a méter közötti összefüggés közvetlen bizonyítását ezzel befejezettek tekinthetjük.

* * *

Másrészt... tekintve, hogy általános jelentőségű kultúrtörténeti ismeretanyagot fessegetünk, érdemes mélyebbre ásunk, pontosabban a hieroglifákkal írt számok nyomán fel kell tárunk a *méter* ősi eredetét.

A legelső bekezdésben bemutatott, a középiszokoláinkban is hangoztatott tétel az első megközelítésben logikusnak látszik, csakhogy a valóságban még távolról sem bizonyított, hogy a Szent Korona minden részletében középkori keltezésű, egy időben

készült királyi fejdísz, ugyanakkor a *méter fogalma* sem az újkor terméke, hiszen – mint látni fogjuk – a *méter* az ősi alapkör egyik elemi meghatározója, egyúttal a katedrális tudomány szerint is ógörög szó!

A mértékegységek végelláthatatlan sora, kutatóinak könyvtárakra menő gyűjteménye sehol sem jelzi a *méter* nagyságot! Erre a látszólagos ellentmondásra levezetésünk végén adjuk meg a pontos választ. Ugyanakkor már most érdemes megjegyezni, hogy több tucat hossz méret között az idők kezdetétől a méter bevezetéséig mindenhol találkozunk a *láb*, mint hosszegység, időszakonként változó méreteivel.

Ismereteink szerint eddig senki sem vette a fáradságot a *méter* valódi eredetének felkutatására. Mindenki megelégedett azzal, hogy a *méter* ugye annak a bizonyos délkörnek a negyvenmilliomod része, pontosabban a *méter* a Párizson keresztülmenő meridián kvadráns tízmilliomod része, s története a nevezetes 1799-ben készített platina-iridium rúddal kezdődött...⁶ Pedig már megközelítő pontossággal Era-

⁶ Azóta a *Bureau International des Poids et Mesures*, Paris-ban őrzik. A történetírók szerint két földmérő mérte a Duinkerke-Barcelona (Monjuick) Párizson áthaladó délkör 10°-os szakaszán a távolságot, ami kiterjedt a 45°-os szélességi kör mindkét oldalára. Az így kiszámolt *méter* egység nagysága csak a meglepő 0,2 mm-es eltérést mutatta (a valósághoz képest rövidebb). Egyébként a mérés tervezetéről, kivitelezésének körülményeiről, a méterrúd(ak) készítéséről, és bevezetéséről számos tanulmány látott napvilágot. Ezek egyike Ken Alder, *De Maat*

TANULMÁNYOK

tosztenész is kiszámolta, hogy a Föld gömbölyű, s az sem szorul bizonyításra, hogy a csillagászat és a matematika – még ha látszólag kezdetlegesebb fokon is – évezredekkel Kepler előtt már létezett.

Az alábbiakban nézzük meg közösen, hogy honnan származik a *méter* nagyságrendje, fogalma és elnevezése, valamint arra is választ keresünk, hogy miért nem találkozunk jelenlétével a mértékegységek ősi rendszereiben.

Öt ponton fogjuk vallatóra a történelmi adatrendszert:

- 1.) A *méter* nagyságrend bevezetésének idején, az 1790-es években.
- 2.) Az ún. *másodperc inga* kutatása során.
- 3.) A Nílus ősi partján, ahol a *láb méret* mellett az *alapkör* meghatározásának másik adataként ismerkedhetünk meg tulajdonságaival. Korát az Óbirodalom idejére tesszük.
- 4.) A Szent Korona készítésének idején: ?, az időpontot (~tokat) nem ismerjük.
- 5.) A ráadás.

ad 1.) Kezdjük vizsgálódásunkat a *méter* hivatalos bevezetésének lényegesebb adataival.

A mértékegységek áttekinthetetlen erdejének megszüntetésére az 1791. március 26.-án összehívott nemzetgyűlés elrendelte a Francia Akadémia által javasolt mérések elvégzését. Célja a hosszmetr alapegységét valamelyik, mindenki számára elfogadható állandóhoz kötni. A javaslat a Föld Párizson áthaladó délkörének negyvenmilliomod részeként definiált új alapegység bevezetése volt. A mérés elméleti és gyakorlati megtervezését Borda, Condorcet, LaGrane, LaPlace és Monge dolgozták ki.

Az Akadémia úgy határozott, hogy a tényleges mérést a párizsi csillagvizsgálón áthaladó délkör egy 10°-nyi szakaszán végzik el. A mérésre a délkörnek a Dunkerque és a Barcelona melletti Monjuick közötti szakaszát jelölték ki. Két, egymástól független mérőexpedíciót indítottak útnak, az egyiket Jean-Baptiste-Joseph Delambre, a másikat Pierre-François-André Méchain vezette (mindkettő csillagász-matematikus volt). A mérések csillagászati helymeghatározásokból, és Snellius által a már a XVII. században alkalmazott *gömbfelszín geodéziai háromszögelésekből* álltak. Mérőeszközként az akkori idők legpontosabb szögmérőjét, a Jean-Charles de Borda-féle *repetíciós gyűrűt*, használták.⁷ Hossz-

mértékként az abban az időben érvényes francia mértékegységet, az 1735-ben bevezetett *Toise du Pérou-t* vették alapul. Utólagos átszámításakor hosszúsága 1,949.093 m-nek bizonyult. Elődje az 1688-ban a *Grand Châtelet de Paris* épületébe beépített vasrúd (a *Toise du Grand Châtelet* nevét is innen kapta), hivatalos nevén a *Toise de l'Académie*, mely 6 *Párizsi Régi Láb* és 864 *Párizsi vonal* nagyságú volt. Ez a méret a méter bevezetésekor $54.000 : 27.706 \text{ m} = 1,949.036.309.824.6 \text{ m}$ hosszúnak tekinthető. Érdeemes megjegyezni, mert a későbbiekben még visszatérünk rá. A mérések 1792-ben kezdődtek és csak hat évvel később 1798 novemberében fejeződtek be.

„The new unit of length would be „natural” and would be based on the size of the earth itself. De Borda suggested calling it simply the „meter” (from the Greek *metron*, measure). The commission agreed that the definition of the meter would be to unitary length of 1 ten-millionth part of the distance along the meridian passing through the Paris Observatory from the North Pole to the equator.”⁸

A Dunkerque-Monjuick távolságból kiindulva hónapokon át tartó számolgatások után alaplátszóként a Párizson áthaladó délkör-kvadráns tízmilliomod részét vették alapul, ez eredményezte a platina-irídiumból készült, 1799 júniusára bemutatott, ösméter elkészítését. A *méter* szó bevezetését a görög *metron* szóból származtatva (το μετρον mérték) 1793 májusában Jean-Charles de Borda javasolta először. Eddig a lerövidített történet.

Pontosabban...

„From their observation, Méchain and Delambre calculated that the difference in latitude between Dunkerque and Barcelona was 9°39'. Taking into account the oblateness of the earth, they deduced that the length of the meridian quadrant from pole to equator was 5.130.740 toise. On the face of it, their calculations produced a meter fractionally shorter than the provisional meter deduced from Bougeur's value for the size of the earth.”⁹

részegységeket is 100-as egységekre osztották fel. Ennek értelmében méréseik közben a teljes kör nem 360 egységre oszlott, hanem 400-ra. Ez egybeesik a mai geodéziai méréseknél alkalmazott „gon”, azaz „grade”, azaz „neugrade”-val.

⁸ Edwin Danson, *Weighing the World* (Oxford University Press, 2006), 234. Fordításunkban: 'Az új hosszmetrnek „természet-hűnek” kell lennie, melyet egyúttal a Föld saját méreteire kell alapozni. De Borda javasolta, hogy egyszerűen „meter”-nek nevezzék (a görög *metron*, mérték). A Bizottság megegyezett abban, hogy a méter általános hosszmetr definíciójaként egy-tízmilliomod része legyen a Párizsi Observatóriumon áthaladó délkör É-pólus és egyenlítő közötti szakaszának.'

⁹ Edwin Danson, *op. cit.*, 240. Fordításunkban: 'Méchain és Delambre megfigyeléseiből kiszámolták, hogy Dunkerque és Barcelona-nál mért szélességi fokok közötti különbség 9°39'. Számolva a Föld lapultságával kikövetkeztették, hogy a meridián-

van alle dingen, Uitgeverij Anthos 2004. ISBN 90 414 0569 0. című részletes alkotása.

⁷ Szögbeosztása eltért a 360°-os ma ismert fokbeosztástól. A hegyes szögeket, azaz a derékszögig 100 egységgel számoltak. A

Tehát a nevezett két pont közötti szögnyílás nem a ma mindenhol olvasható 10° volt, hanem csak $9^\circ 39'$! Az így mért távolságból – a Föld lapultságát is figyelembe véve – számítással a meridián kvadráns nagysága számukra 5.130.740 *Toise du Perou*-nak bizonyult. (Tekintve, hogy 1 *Toise de Perou* 1,949 m nagyságú, a $5.130.740 \text{ toise} \cdot 1,949 = 9.999.812,26$ m, ami a meridián kvadráns hosszáként ma már nem tekinthető pontos eredménynek.)

A jelzett méréseknek természetesen előzményei voltak. Ezek egyik legismertebbje a francia asztronómia atyjának is nevezett Jean Picard (1620-1682) jezsuita pap által végzett megfigyelés-sorozat volt:

„Two baselines were set out and measured: one of 5.663 *Toise du Chatelet* (an ancient French measure also known as the French fathom, about 6.4 ft, 1.95 m) between Villejuif and Juvisy, southwest of Paris, and a verification base near Montdidier, southeast of Souron. The triangulation scheme, with its baselines, provided Picard with the linear distance between the two terminals. Telescopic observations of Jupiter’s eclipsing moons provided the absolute times. Two of Huygens’s new-fangled pendulum clocks were used to measure relative time so accurately that the clocks, wrote Picard, “marked the seconds with greater accuracy than most clocks mark the half hour.” After long study and detailed calculations, Picard was able to announce that the length of a degree of latitude north of Paris was 57,060 toises (111,3 km). From this measurement, Picard was able to calculate that the diameter of the spherical earth was 7,925 miles (12,750km). This was the value sent to Isaac Newton, which the great scientist used to formulate his laws.”¹⁰

quadrans hossza az É-pólustól az egyenlítőig 5.130.740 toise nagyságú. Első pillantásra nyilvánvaló, hogy a számításuk alapján a méter nagysága egy töredékkel rövidebb, mint az ideiglenes méter, mely értéket a Föld méreteként Bougeur vezetett le.’

¹⁰ Edwin Danson, *op. cit.*, 23/24. Fordításunkban: ‘Két háromszögelési alaptávot tűztek ki és mértek meg: az egyik 5.663 *toise du Chatelet* (ösi francia méret, másképpen mint a francia *fathom* ismert [angol vízmélység-mérési egység, sic.], mely kb. 6,4 láb ill. 1,95m hosszú) Villejuif és Juvisy között, délnyugatra Párizstól, és egy ellenőrző alaptáv Montdidier közelében, Sourontól délkeletre. A háromszögelési sémák, s azok alapvonalai Picard számára a két végpont közötti egyenes vonalú távolságot eredményezte. A Jupiter holdjainak takarásait teleszkóppal vizsgálva az *abszolút idő*-t határozta meg. Huygens két új ingaóráját használta a *relative idő* mérésére, melyek olyan pontosak voltak – írja Picard – „a másodperceket pontosabban jelezték, mint a legtöbb óra a félórát”. Hosszas tanulmányozások és részletes számítások után Picard kijelentette, hogy az egy fokhoz tartozó hosszúság Párizstól északra lévő szélességi körön 57,060 toises (111,3 km). Ebből a mérésből Picard kiszámíthatta, hogy a Földgömb átmérője 7,925 miles (12.750 km). Ez volt az az érték, melyet elküldött Isaac Newtonnak, melyet a nagy természettudós a tételeinek meghatározásához használt.’

Tehát Picard a rendelkezésére álló eszközökkel – közöttük a Huygens-féle ingaórával – már meghatározta az abszolút és a relatív időt, és kiszámította a Föld megközelítő nagyságát, átmérőjét. Ezeket az adatokat használta aztán Newton a törvényeinek megfogalmazásához is.

Összefoglalva a fentieket megállapíthatjuk, hogy a hossz mértékek dzsungeljából a kiutat a Föld Párizson áthaladó meridiánjának 40 000 000 milliomod részeként bevezetett hossz méret, az 1793-ban a *méter* nevet kapott egység jelentette. Nagyságát az egymástól 10° (pontosabban $9^\circ 39'$) szögnyílású két pont, a párizsi csillagvizsgálón áthaladó délkör Dunkerque és a Barcelona melletti Monjuick közötti távolság méréséből → számítással állapították meg. A méréseket a *Toise du Pérou-t* \approx *Toise du Grand Chatelet* ősi hossz mérettel végezték. A meridián kvadráns hosszát is *toise*-ban határozták meg. Neve pedig az ókori görögöktől kölcsönzött *metron* szóból származik ($\tau\omicron\ \mu\epsilon\tau\rho\nu$ mérték).

I.) Az első alapkérdés: *miért kellett a meridiánkvadrans távolságát éppen tízmillióval, azaz 10 000 000-val elosztani? Miért nem többel, vagy kevesebbel? Ki szabta ezt meg, és miért?*

II.) Második alapkérdés: *ismerték-e a méter nagyságát már korábbról is?*

Ez utóbbi kérdésre határozottan igennel felelhetünk!

“In 1790, Charles Maurice de Talleyrand Perigord (1754-1838), bishop of Autun, presented a proposal to the National Assembly for standardizing the new unit based upon Picard’s idea. The proposal was to define the unit as representing the length of a pendulum beating seconds, oscillating at the midlatitude point of 45° north.”¹¹

Vagy más szavakkal:

„Also accepted was Talleyrand’s proposal for a „natural” unit defined by the beats of a one-second pendulum in the manner in which Picard had preserved the length of the Paris toise.

This delicate work was assigned to de Borda and Cassini, who would be using the platinum pendulum

¹¹ Edwin Danson, *op. cit.*, 233. Fordításunkban: ‘1790-ben, Charles Maurice de Talleyrand Perigord (1754-1838), Autun püspöke, benyújtotta a National Assembly-nak az általános új mérethez vonatkozó – Picard elképzelésére alapozott – szabvány indítványát. Az előterjesztés alapja az(új) méret meghatározására a másodpercinga fonalának hossza volt, mely az É közép-szélesség 45° -án leng/működik.

of the Paris Observatory.”¹² Vö.: a 3. ábrával.

Ezek alapján megállapíthatjuk, hogy a méter meghatározásánál a *másodpercinga* döntő fontosságú szerepet játszott.

ad 2.) Galileo Galilei már 1589-ben a pisai egyetem matematikaprofesszoraként a szívverését másodpercnek tekintve megismerkedett a szabadesés és az inga lengésének szabályaival. Mégis Christian Huygens (1664-ben), az ingaóra megalkotója nevéhez fűződik az az indítvány, mely a másodpercinga hosszát javasolta a hossz mérés egységéül. Bár javaslatát később többször módosította, gyakorlati bevezetését a francia csillagász Richter elutasította. Kimutatta, hogy az inga felfüggesztésének hossza azonos lengésidővel számolva a Föld különböző pontjain kissé eltér egymástól. (Az oka az ún. gravitációs állandó változásaira vezethető vissza.) Ebben a javaslatban tehát megtalálható a ma is érvényben levő definíció előfutára: a hosszúságegységet az időmérésre kell visszavezetni. Felismerte az ún. *tér idő* egységét! A másodpercinga egyébként olyan ≈ 100 cm felfüggesztésű fonálinga, amely éppen 1 másodperc alatt jut egyik szélső helyzetéből a másik szélső helyzetébe. (A másodpercinga teljes lengésideje, azaz eredeti helyzetébe való visszatérés ideje 2 másodperc.) A másodpercinga fonálának hossza a Föld különböző pontjain némi eltérést mutat, Bécsben mérve a felfüggesztési ponttól az ingatest közepéig 99,4 cm.

A matematikai inga mozgása a következő képlettel írható fel:

$$T = 2\pi \sqrt{\frac{l}{g}}$$

ahol a T a másodpercet jelöli, az l a fonál hosszát, a g a nehézségi gyorsulást. Másrészt az

$$l = \frac{I}{\alpha}$$

ahol az I az ív hossza a nulla pontból a kitérés nagyságáig, α a körív nyílásszöge 15° -nál nem nagyobb szög esetében. Ekkor a fenti képlet a

$$T = 2\pi \sqrt{\frac{l}{g\alpha}}$$

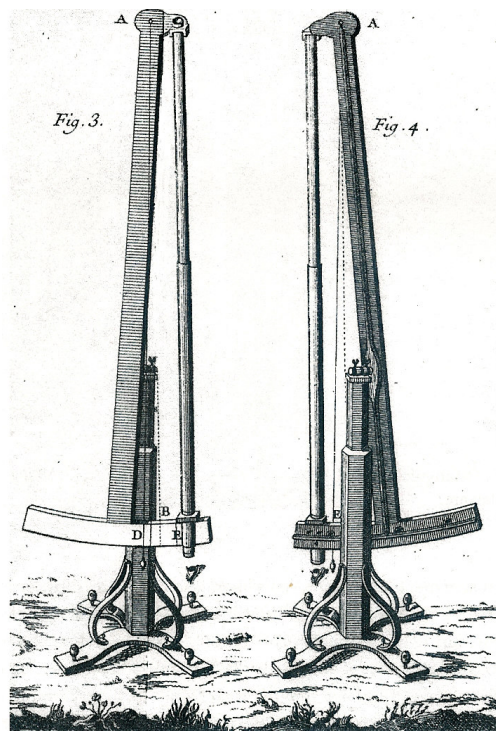
következésképpen írható át: $T = 2\pi \sqrt{\frac{l}{g\alpha}}$. Értékelésére még visszatérünk.

Itt térünk ki a másodperc fogalmának meghatározására is:

A *másodperc*. „Objektív folyamatok egymásutánjának és tartamának mérésére az időt használjuk.

¹² Edwin Danson, *op. cit.*, 235. Fordításunkban: ‘Ugyancsak elfogadták Talleyrand indítványát a másodperc inga, mint “természetes hosszmet” meghatározásáról, mely Picard módszere szerint megtartja a Párizsi toise hosszát. Ez a remek munka jogosította fel de Borda-t és Cassinit, akik a Párizsi Observatórium platina ingáját használhatták.

Időmértékül csak olyan folyamatok alkalmasak, amelyek periodikusak és változatlan sebességgel folynak. /.../ Ezért a másodperc meghatározásánál a Föld Nap körüli keringését vették figyelembe, és másodpercként az 1900-as *tropikus év* 31 556 925, 9747-ed részét tekintik.”¹³ [Ma az atommásodperccel számolnak (1967) sic!]

Zenith sector used by Picard. From *Mesure de Degré du Meridien en France*, Mémoires de l'Academie Royale des Sciences, Paris, 1736.

3. ábra

Ugyanakkor megjegyezzük, hogy a $31,556 \cdot 10^5$ számszerűségében ismét a *Szent Láb*, illetve az akkori π , s ezen keresztül a *méter* megközelítő nagyságát jelzi (lásd később).

* * *

Foglaljuk össze az eddigi ismereteinket!

- A *méter* tehát a Föld Párizson áthaladó délkör-kvadráns 10.000.000 \rightarrow azaz tízmilliomod része, melyet a Francia Nemzetgyűlés rendelkezése alapján csillagász matematikusok a *Toise du Perou* (ösi francia) hossz mértékben részben mérés, részben számolással határoztak meg. A méter nagysága így $0,513074$ *Toise du Perou*-nak bizonyult (ha $0,513074$ *Toise* = 1,00 méter, akkor $1,00$ *Toise* = 1,949 méter)
- Ugyanakkor kiderült az is, hogy a méter szán-

¹³ *Természettudományi Kisenciklopédia*, Gondolat, Budapest 1987 13. oldal 1.2 Az idő és az időmértékek.

dékosan választott hossz méret volt! Közvetlen előzményének az akkor már két évszázad óta többször javasolt, az É-félteke 45° szélességi fokán működő másodpercinga fonálhossza tekintetű. Ez a fonálhossz $t_i \approx 1\text{m}$, azaz ugyancsak $0,513074$ *Toise* nagyságú volt.

- Korábbi számítások alapján (vö.: Picard, Snellius, Cassini, Newton adatai) már ismert volt a Föld megközelítő átmérője, így a geoid idom formáját (lapultságát) figyelembe vevő meridián hossza is.
- Ebből az is következik, hogy a Párizsi Akadémia tudósai legalább is 150 évvel az 1790-es években tartott Párizsi Nemzetgyűlés előtt már ismerték a nevezett meridián kvadráns *Toise*-ban kiszámított megközelítő hosszát, azaz a $\approx 5.130.740$ *Toise du Chatelet* nagyságrendet.
- Tekintve, hogy a fonálinga hossza, valamint a meridián kvadráns hossza számszerűségében csaknem azonos, ez a tény válaszol a fenti első kérdésünkre, hogy a *méter* bevezetésekor a meridián hosszát miért 10.000.000-val osztották el!
- Gyakorlatilag a *méter* hivatalos meghatározásakor nem történt más, mint a fonálinga hosszának standardizálása, nevezetesen ugyanennek a hosszának most már a *g*-től független, a Föld egy másik természetes méretéből történő levezetése.
- Ezek ismeretében azt is megállapíthatjuk, hogy a *méter* és a *másodperc* egymással szorosan összefügg.
- A Párizsi Akadémia a most már a Föld méretéből levezetett hossz méretet stílusosan az ősi görög névvel látta el: *metron*.

Megállapíthatjuk, hogy a *másodperc*, a *méter* és a *Láb* hossz méret egysége – azaz a *tér idő* egysége – a Föld méreteinek és keringési idejének adataival szorosan összefügg.

* * *

Csakhogy a másodpercinga nem az újkor találmánya. Már az ősi Mezopotámiában is ismerték...

„A *sumer mértékegységek*

A hossz mérték reprodukálásához az ingát használták, így bárki, bármikor elég pontosan létre tudta hozni az egységes hossz mértéket. Az általuk megalkotott hossz mérték egysége mai értékben 99,88 cm, azaz közel az 1m-hez.[...]

A *sumer* matematika 60-as számrendszerben gondolkodott, mivel tőlük származik az idő, mint fogalom, illetve az idő mérése, ezért innen ered a 60-as számrendszer alkalmazása az időmérésben.

Szintén tőlük származik a 360 fokos kör alkalmazása, illetve ennek bontása percekre, másodpercekre.[...]

A két legfontosabb *sumer* számot a 366-ot és a 360-at összeköti a *pi* és *fi* kombinációja, 360 osztva 5-el 72-t eredményez, míg 366 osztva a *pi* és *fi* számok szorzatával szintén 72-t eredményez. [...]

Azt is elmondhatjuk, hogy a franciák által az 1800-as évektől elterjesztett metrikus rendszer pont ugyanolyan módon alakult ki, pont ugyanolyan elvek alapján, és szinte hibahatáron belül meg is egyezik értékekben a 6.000 évvel korábbival. Ez természetes is, hiszen mindkettő a saját bolygónk fizikai adottságait felhasználva jött létre. Érdekes ez a párhuzamos gondolkodás.”¹⁴

Vagy...

De Mezopotámiában ismerték a négyzetgyökvonást, csillagászati ismereteik egyik csodálatot kiváltó bizonyítéka a *Jupiter* (Marduk) mozgásának sebességváltozatát leíró hosszúsági fokokat bemutató táblázat, ők írták le először az *ekliptikát*, vagyis a Nap látszólagos pályáját a csillagok között. Tudták, hogy 235 hold-hónap tesz ki jó megközelítéssel 19 évet (Meton-ciklus), és mérési adataikból megállapíthatóan az év tartamát négy és fél perc pontossággal ismerték.¹⁵

A fentiek értelmében elfogadjuk, hogy Mezopotámiában a *másodperc*, és az *inga* ismeretében a *méter* nagyságrendet is ismerniük kellett.

* * *

De lépünk tovább az adatok felkutatásában...

ad 3.) A következőkben bemutatjuk, hogy egy ősi *egyiptomi* egységnyi *láb*-bal, mint átmérővel szerkesztett kör és annak a metrikus rendszerbe illeszkedő *kerülete* az emberiség hajnalán született, még akkor is, ha kezdetben esetleg más volt a neve.

¹⁴ Az *Érdekségek, végtelen határok* honlapon közölt adatokat személyesen nem ellenőriztük, állításait így csak feltételesen fogadjuk el. Az oldalakat Orosz Zsolt, okl. mérnök írta. Az általa felhasznált szakirodalom:

Samuel Noah Kramer:

- History Begins at Sumer: Thirty-Nine Firsts in Recorded History
- The Sumerians: Their History, Culture, and Character
- Sumerian Mythology
- In the World of Sumer: An Autobiography
- Sumerian Literary Texts in the Ashmolean Museum (Oxford Editions of Cuneiform Texts)

¹⁵ A fenti részleteket Simonyi Károly *A fizika kultúrtörténete* (Akadémiai Kiadó 1998), 49.-50.- oldalán bővebben olvashatják.

TANULMÁNYOK

3.1. Az állítás megértéséhez ismerni kell az egyiptomi ősi hosszmeretek egyikét, a *kettős láb*-at, az ún. *Nbi* méretét. Ez a méret a több évezredes története folyamán természetesen megváltozott, a kezdeti, abüdoszi ún. *szent* méret (centiméterekben kifejezett nagysága 63,83) három évezreddel később a görög-római időkre már 68/69, napjainkban cm-ben mért egységre növekedett. Az ásatások során a sokkal attraktívabb, kultikus célokat szolgáló *könyök rudak* mellett a *kettős láb* méretét viselő, fából készült mérő rudak is előkerültek, tanúsítva a *láb*, mint hosszmeret, általános elterjedtségét. A következőkben csak az abüdoszi *Nbi*-vel foglalkozunk, melyet az egyiptológusok (W. M. Fl. Petrie és F. G. Skinner) az Ozirisz tiszteletére épített ősi szentély oszlopainak és épületelemeinek méretátlagaként, az akkor és ott használt alapterülettel azonosítottak. NB.: a földkerekségnek csak ezen a pontján használták ezt a hosszmeretet.

3.2. A Nílus-partiak ismerték a tízes számrendszer mai fogalmaink szerint kezdetleges változatát, ismerték a 10 hatványait ill. azok reciprokait, törtjeiket a tízes rendszer alapján rendezték. Közvetlen bizonyítékként bemutatjuk hieroglifákkal írt jeleiket: $1 = \text{I}$, illetve a törtszámok esetében O ; $10 = \text{II}$; $100 = \text{III}$; $1000 = \text{IV}$; $10.000 = \text{V}$; $100.000 = \text{VI}$; $1.000.000 = \text{VII}$. Ugyanakkor nem ismerték a nullát, s ezzel együtt a tizedesvesszőt sem! Számukra a számsor legkisebb egysége az 1 volt, innen, a csökkenő végtelen felé a törtek birodalma kezdődött. A törtek számlálója mindig 1, azaz O hieroglifa volt.¹⁶ Egyébként bármely számot meg tudtak tízszerezni, ill. tizedelni, azaz egy számot/mennyiséget száz részre osztani. Sőt! Felezni és harmadolni is – egyszerű műveletnek számított. Ezek is a tények közé tartoznak

3.3. Az eddig előkerült tekercsek közül két matematikai papirusz foglalkozik részletesen a Nílus parti számolás ősi módszereivel.¹⁷ Szöveges példák sora mutatja be a kör területének, körmetszetű idomok felszínének és űrtartalmának a Közép- és Újbirodalomban használt számsorait. Ezek ismételt tények. A számolási műveleteket viszont úgy végezték, hogy nem tudtak a mai

értelemben vett π -vel számolni. Sőt! A szorzás és osztás műveletét visszavezették a kétszerező páros számsorokra. Ennek ellenére a π kérdéskörére frappáns megoldást találtak. Részletes leírása meghaladja mostani kereteinket, elégedjünk meg annyival, hogy az ősi kerülőút eredménye a $4 \cdot (8/9)^2$, ami négyezer év távlatában a 3,16049-es tiszteletet parancsoló π értékkel azonos.¹⁸ Egyúttal kiemeljük a számoláshoz elengedhetetlen 8-as és 9-es számok uralkodó szerepét! Nélkülük nem tudták volna a körrel végzendő számolásokat kezelni! A kör területének kiszámolásához mindig az átmérőt használták. Az etalonként bemutatott alapszámolásban az alapkör átmérője 9 egység volt.¹⁹ Ezt az átmérőt először elkilencedelték, majd az így kapott 1/9 részt levonták az átmérőből. A terület meghatározásához a maradék 8/9 részt megszorozták önmagával. Példánkban: $9:9=1$; $9-1=8$; $8 \cdot 8=64$ egység². A kör területét mai formulákba öntve tehát a következőképpen határozták meg: $A_{\text{kör}} = (d \cdot 8/9)^2 = d^2 \cdot (8/9)^2$. Ezek ismeretében kétségtelen, hogy a Szent Koronán tömegesen szereplő nyolcas és kilences számok, valamint azok többszörösei nem a sokat emlegetett szám-misztika körébe tartoznak, eredetük, mondanivalójuk visszavezet a Nílus parti π -t helyettesítő ősi számolási rendszerhez.

4. ábra

3.4. Eddig a kör területének példákra alapozott ősi meghatározását mutattuk be. A matematikai papiruszok viszont nem tértek ki a kör kerületének közvetlen meghatározására, helyette összetett, görbült felszínének számolását az ún. csíkozásos módszerrel végezték.²⁰ Így csak feltételezhetjük,

¹⁶ Kivételt képez a 2/3 jele.

¹⁷ A Rhind Matematikai Papirusz →RMP (Robins G. and Shutte Ch., *The Rhind Mathematical Papyrus, an ancient Egyptian text*, London 1987), és a Moszkvai Matematikai Papirusz →MMP (Struve W.W., *Mathematischer Papyrus des Staatlichen Museums der Schönen Künste in Moskau*, Berlin 1930)

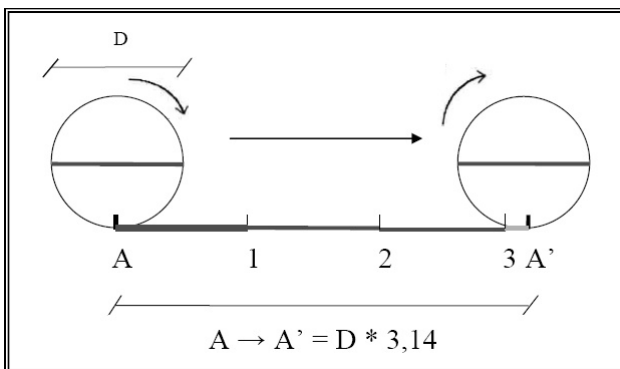
¹⁸ Érdeklődőknek Borbola, *Királykörök*, 184-186. ISBN 963 00 7468 0. oldalainak tanulmányozását ajánljuk.

¹⁹ *The Rhind Mathematical Papyrus*, 43-as feladata.

²⁰ „Érdekes újdonság az „irhát/ruhát csíkozni” fogalom. Valamilyen szabálytalan felszín felületének kiszámítására a felszínt

hogya a középbirodalmi gondolkodók nemcsak a kör területét, hanem annak a kerületét is ki tudták számolni.²¹ Szerkeszteni egyszerű feladatnak számított, hiszen a kör kerületét csak egy egyenesbe kellett kivetíteni. Egy egységnyi átmérőjű kör egy teljes fordulat megtételével 3,14 egységnyi utat tesz meg. Ez a vízszintesre kiterített kerülete! NB.: a görbe vonalak mérésére mindmáig ezt a gyakorlati módszert használják, lásd a helyszíneléskor használatos rúd végére illesztett kerek távolságmérőt. A kerék átmérője 32 cm ($100\text{cm} : 3,14159 = 31,831055\text{cm}$; illetve az egyiptomi számolás szerint $100\text{cm} : 3,16049 = 31,6406633\text{cm}$). Minden fordulatára $\approx 1\text{ m}$ utat tesz meg. Vö.: a 4. ábrával. A Nílus völgyében a kör kerülete tehát nem a silányabb $3 \cdot D$ volt!

- 3.5. Ha a D átmérőjű kör egy teljes fordulatot tesz, akkor a megtett út végén az A pont ismét az eredeti helyzetébe tér vissza A' . Az A és A' között megtett út azonos a D átmérővel írt kör kerületével $\rightarrow 3,14 \cdot D \approx \pi \cdot D$; a fáraók korában $3,16 \cdot D$. Vö.: a 5. ábrával.

5. ábra

- 3.6. Csakhogy ... mint már említettük a Nílus völgyében akkortájt még nem ismerték a nullát, így a tizedesvesszőt sem! Ha tehát a kiterített palást/kerület pontos hosszát akarták meghatározni, akkor az ő számrendszerükben a 3 egész mellett – a tizedes vessző hiányában – nem lehetett a 0,16 részegységet jelezni (ismét az egyiptomi π értékével, 3,1605-tel számoltunk), helyette a megközelítő 3 egész $1/8 + 1/25$ érték szerepelhetett volna. Ezt viszont nem volt pontos, sőt akkortájt ezt is csak számolással és nem mérésel lehetett meghatározni.
- 3.7. A részhosszúságok méréséhez tehát beosztásokat kellett elhelyezni a mértéknek választott

távolságon. Felmerülhet a kérdés: melyik távolságon?

- 3.7.1. Ha az átmérőt, tehát a lábat, vesszük méretnek, akkor a 100-as felosztása alapján a három egész láb mellett, valóban leolvasható lenne a 16 részegység. (A könyök-rudakon nem 100-as beosztás látható, nem is beszélve az annál jóval rövidebb egyszeri láb beosztásának nehézségeiről.) Ilyen mérőrudat még nem ástak ki a sivatag homokjából.
- 3.7.2. De vehették az egész távolságot is alappéretnek, az ún. *Északi Láb*, mint átmérő esetében ezt nevezzük ma *méternek*. Százas beosztásán az átmérő – tehát a nevezett láb – mérete 31,5 egységnek, mai értelemben vett cm-nek felel meg. Vö.: a 10. ábrával. Ez esetben is meg kell állapítanunk, hogy ilyen ősi rúd még nem látott napvilágot. Az eddig ismert első méter-rudakat – mint látni fogjuk érthető okokból – csak az 1700-as évek végén készítették.

A fentiek ismeretében fel kell tennünk a következő alapkérdést: *hogyan mérték a görbült távolságokat a Nílus partján?*

Görbe, a változó átmérőkhöz alkalmazkodó mérőrudat még ki kellene találni, ilyen mérőrudjuk tehát nem lehetett!

Pontosabban...hogyan lett volna; hanem értelemszerűen *kötélből* volt, és az első látásra nem közvetlen mérésre használták.

A *megméretett királyok* nevét vették körbe vele, ez a kötélgyűrű az ő *méretük*, megtsiztelő jelképük volt.

6. ábra. Részlet a karnaki szentély nagy oszlopsarnokából

Gardiner gyűjtésében két változatban is megtalálható: „V₉ cartouche in original round form;

Illetve V₁₀ cartouche in secondary oval form.”²²

azonos szélességű csíkokra oszthatjuk be, majd a csíkok teljes hosszának megállapítása után megszorozzuk a csík szélességével (greifolás?!).”

²¹ Az MMP 10 feladatának számolási menetét javítottuk, ott egy kosár ürtartalmát számolták.

²² Gardiner A., *Egyptian Grammar Third Edition*, Griffith Institute, (Oxford, 1994), 522. Egyébként mindkettőnek azonos a

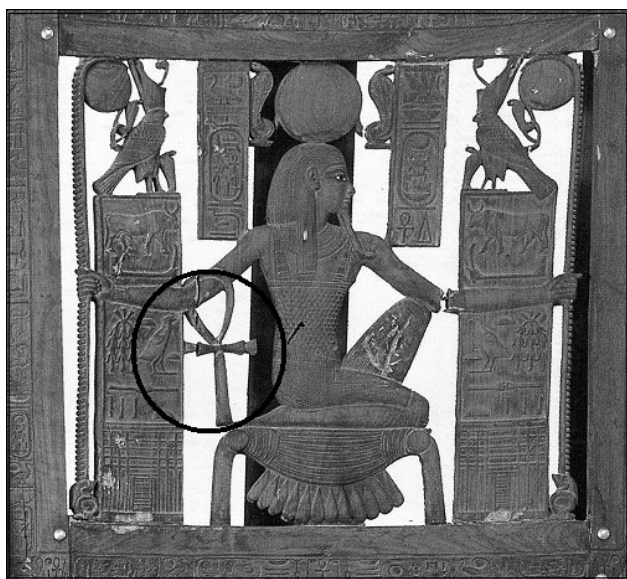

7. ábra. Részlet Tuthankhamon középső koporsójáról

A hieroglifákat nézve közös vonásuk, hogy a gyűrűt érintő vonal (a kötél végei), egyúttal a kör átmérője, s ez a *láb* méretét ábrázolja. A kör maga pedig a *láb*hoz tartozó *kerület*, nevezetesen a *méter* jelképe, mely a *magyarrá* avatottak nagyságát jelzi.²³

Az ún. királygyűrűk a különböző hosszúságú nevek befogadására, másodlagos, megnyúlt alakban váltak közismertté. Vö. az 6. és a 7. ábra mindkét királykörével.

A királygyűrű és a pálca egyébként Mezopotámiában is ismert volt, Samas isten kezében látható.²⁴

8. ábra. Tutankhamon trónszékének háttámlája, az örökkévalóság jelképe.

Megjegyezzük, hogy AN, a teremtőnk ősi közismert jele, melyet az egyiptológia az *élet* jeleként ismer –

az 𓀀 nh – is egy „körből” és az alatta vízszintesen

hangzósítása 𓀀 nh snw , szerepe Determinatívum. Jelentésük 'cartouche', ill. 'circuit'.

²³ Bővebben, lásd Borbola, *A Magyarok Istene*, 40-42. oldalán.

²⁴ Színes képei, illetve további hivatkozások a *Kikelet* című munkák 28-29. oldalain találhatóak.

elhelyezett (az 8. ábrán kétrészes változatban látható) átmérőből áll. Ez lehetne a *méter* jelképe, a függőlegesen folytatódó szár pedig a *kettős láb* mérete. Valószínűleg ez volt a *méter* és a *láb* összevont ábrázolása.²⁵

Eddigi ismereteink szerint az egyenes hosszúságot jelző egyszeri láb-méret csak az ún. kartus változatban maradt ránk, helyette a kettős láb méretet rögzítő mérő-rudak, a *Nbi* változatai kerültek elő. Az ezzel, mint átmérővel írt kör kerülete $63,83\text{cm} \cdot 3,14 = 200,42 \text{ cm}$, vagy $63,83\text{cm} \cdot 3,1605 = 201,734715\text{cm} \approx 2 \text{ m}$. (A terület nagysága a *láb* méretétől is függ)

3.8. A mérések elemzése után vizsgáljuk meg a kör kerületének feltehető, ősi számolási menetét is.

Az ősi számolási módszer mai formában felírva $K_{\text{kör}} = d \cdot 4(8/9)^2, \rightarrow K_{\text{kör}} = d \cdot \pi$.

A szakirodalom mindmáig uralkodó nézete szerint az MMP 10 feladatában az ősi tanárok egy ismeretlen kör metszetű idom felszínét, palástját számolták, tehát kiszámolták a **körmet-szet kerületét** is., T. Eric Peet elveti Struve fordítását, helyette két újabb variánsal állt elő. Szerinte az első variáns a félkör felszíne lenne, hátránya, hogy tanárunk ebben az esetben először a diaméterrel, másodsor viszont a rádiusszal számolt volna. Ha $4,5 = r$, akkor $d \cdot (8/9)^2 \cdot r =$ a félkör területével. A második, matematikailag szintén korrekt levezetése, a félhenger palástjának a felszínéhez vezet. Ha $4,5 = d$, valamint ugyanez a $4,5 = m$ is, akkor $2d \cdot (8/9)^2 \cdot m =$ félhenger palástja.²⁶

A szakirodalom tehát „felfedezte” a *kör kerületének* ősi számolási menetét. S bár ma már tudjuk, hogy megoldási javaslataik a szövegben (írott formában) megadott méret felismerésének hiányában nem vezetett helyes eredményre, mégis megállapíthatjuk, hogy a matematikai papiruszok vizsgálói, neves egyiptológusok sora, a *kör kerületének kiszámolását* az ősi ismeretanyag szerves tartozékának tekintette! Számunkra is elképzelhetetlen, hogy az összetett körmet-szetű idomok ürtartalmának meghatározására képes ősi mesterek, vagy pl. a Rhind Matematikai Papirusz egyik példajaként bemutatott 2ⁿ számsor összeállítója²⁷ ne ismerte volna a $K_{\text{kör}} = d \cdot 4(8/9)^2$ számolási menetét, de ugyanakkor bizonyítottan több példában is az $A_{\text{kör}} = (d \cdot 8/9)^2 = d^2 \cdot (8/9)^2$ megoldó képlettel számolt.

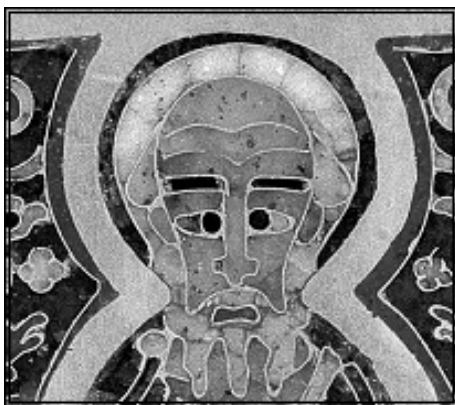
²⁵ Gardiner S₃₄-es 𓀀 jele szerinte *szandál* ábrázol, s jelentése az *élet*. Kérdés, hogy a *szandál* összevethető-e a *láb mérettel*? Minden esetre ez a jel valóban a *magyarrá avatottak örök élethez vezető útját* jelképezi. Gardiner, *op. cit.*, 508.

²⁶ A fenti részlet az *Olvassuk együtt magyarul!* című munkánk 88. oldaláról származik.

²⁷ Gay Robins & Charles Shute, *The Rhind Mathematical Papyrus*, British Museum Press, 1998, 30. oldal.

3.9 Az előzőekben megvizsgáltuk a kör átmérője és kerülete közötti összefüggést abban a kivételes esetben, amikor a kör átmérője az abüdoszi kettős-láb, a Nbi méretének a fele, azaz az átmérő mai értelemben véve $\approx 31,5$ cm-re azonos. Könnyen belátható, hogy ennek a körnek a kerülete 3,1605-szor nagyobb az átmérőjénél. Ezt a méretet nevezzük mai nomenklatúránk szerint *méternek*. Tehát egy abüdoszi-láb átmérőjű kör kerülete ≈ 1 méter. A neve esetleg akkortájt *ív / öv* is lehetett. A *méter* tehát KÖRMÉRET, s az abüdoszi, vagy – Fl. Petrie által elnevezett – *Északi láb HOSSZMÉRET*tel, mint átmérővel rajzolt *nevezetes kör* tartozéka!

3.10 Sejtésünk szerint a szentek fejét övező ún. *glória*, vagy *fényöv* is hasonló mérettel rendelkezik. A *fej* és a *lábfej* fogalma között valószínűleg a körükön írt kör képezi az összefüggést. A 31,6 cm hosszú *lábfejű* társunk 1m kerületű körben lépked. Feltevésünkben a fejét is ilyen kör veheti körül. A *median-sagittalis* síkban mért függőleges közép-európai átlag fejméret három tenyér $\approx 22,2$ cm nagyságú; a *glabella* magasságában mért vízszintes fejméret átlaga – R. Martin rendszerében az M1-es nagyság – két tenyér $\approx 16,65$ cm, a közép-európai átlagméret 18-19 mm. Ha a fényöv átmérője $\approx 31,5$ cm, azaz a *szent lábfej* átmérőjű, akkor az körkörösen kb. 6 cm-rel szélesebb fejünkénél. Vö.: a 9. ábrával. Képünkön Szent Pál apostol fejét övező fényövet, pontosabban annak zománcképre kicsinyített mását látjuk. A fényöv külső kerülete a *szent láb* méretű átmérő esetében tehát 1m.

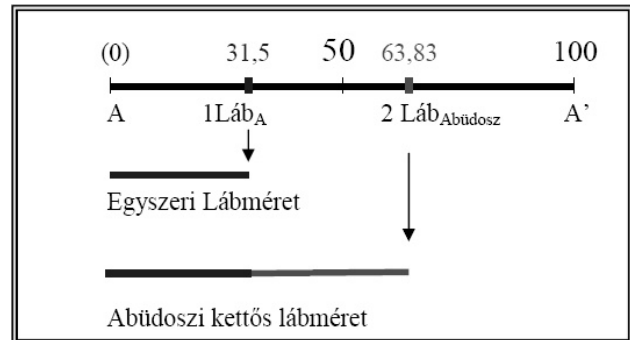

9. ábra. Pál apostol glóriája

Mit jelent pontosan, mikor jelenik meg először a keleti ún. pogány művészetben a fényöv (más néven dicsfény), s azonos-e a Napkoronggal?

3.11 Ha tehát az *abüdoszi lábbal*, mint átmérővel írt kör (kiterített) kerületét A – A' kétszer eltizedelték, akkor a kapott egység a kerület század része

lett. Ebben az egységben számolva az átmérő, azaz a láb nagysága $\approx 31,5$ egységnek bizonyult. A kettős láb, az abüdoszi *Nbi* pedig ≈ 64 egységnek felelt meg. Vö. a .10 ábrával.

10. ábra

3.12 Gyakorlatilag a kör jellemzőit kényszerűségből két mértékegységgel mérték: az átmérőjével és a kerületével! A kerület, mint mértékegység szükségességét részben a π irracionális mivolta, számolásának körülményessége, de mint láttuk nagyrészt az akkori matematikai számolási módszerek hiányosságai okozták. Másrészt... megállapítottuk, hogy a Szent Láb hosszmeretű átmérővel szerkesztett kör kerületének hossza $31,5 \text{ cm} \cdot 3,16 = 99,555 \text{ cm} \approx 100 \text{ cm}$, azaz 1 méter volt.²⁸ Erre az ún. véletlen egybeesésre, azaz a szent méretek származására egyelőre nincs természettudományi tételekkel alátámasztható magyarázatunk. Az *ösi lábméret*, és vele, mint átmérővel írt körkerület nagysága – azaz a méter – egyszerűen ennyi! Mint látni fogjuk, a Föld méreteiből származik. A következő fejezetekben erre még visszatérünk.

3.13 Emlékeztetőül: a *méter*, mint hosszmeret az 1791-es bevezetésekor ismételtén egy *körkerület*, azaz egy meghatározott délkör részeként egy görbe vonal mentén mért távolság volt. Ez az állítás még akkor is áll, ha mi ezt a görbületet a hatalmas kerület következtében már nem észleljük! Sőt! Az elődjeként bemutatott fonálinga hossza is *következtetett méret*! Eredetileg a megtett körív hossza és ideje, a szögse-

besség és a g függvénye: $T = 2\pi \sqrt{\frac{l}{g\alpha}}$. Tehát

az itt mért távolság is alapvetően a körkerült egyik része.

²⁸ Az *abüdoszi egyszeri láb* pontos mérete $63,83/2 = 31,915$ egység, helyette a könnyebben kezelhető 31,5 egységnyi számot használták. Ez a *magyar láb* mérete is. Ha ezzel a pontosított értékkel számolunk, akkor a kör kerülete $31,915 \cdot 3,1605 = 100,86736$ egység, ami még így is csak az egy egységen belüli eltérést jelenti.

3.14 De mi volt a *méter* méret hajdani gyakorlati értéke? Pontos válasszal nem rendelkezünk, az alábbi feltételezett példa nem szerepel az ismert matematikai papiruszokon! De... mint bemutattuk 1 láb átmérőjű körhöz 1 méter terület tartozik, 2 láb átmérőhöz 2 méter terület, 3 láb átmérőhöz 3 méter terület... x láb átmérőjű körhöz x méter terület tartozik! Tehát a különböző átmérőjű körök területét nem kellett megmérni, sőt kiszámítani sem, hiszen az átmérő *lábakban* mért számszerűsége egyúttal megadta a terület *méterben* kifejezett nagyságát. A számoláshoz a két méret közötti viszonyszámot kellett volna megállapítani, s mint láttuk ez a π . Ezzel viszont az eddigi ismereteink szerint közvetlenül nem számoltak. A számolás/mérés feltételezett menete a következő lehetett. Ha egy henger alakú siló építéséhez szükséges téglák számát kívánták megállapítani, akkor *a számolás előtt csak arra voltak kíváncsiak, hány téglát illeszkedik az egyszeri lábbal, mint átmérővel írt kör területébe – azaz a mai értelemben vett méterbe.* Ezután ezt a számot megszorozták az átmérő *lábakban* mért nagyságával, így kapták meg a területre illeszkedő téglák számát. Ezt a számot kellett megszorozni a tervezett siló magasságával, azaz a téglasorok számával.

3.15 Egyébként eddig még nem teljesen felderített okokból a távolságot a páros, a kettős láb hosszúságú rudakkal mérték. A gyakorlati értéke valószínűleg a tört számok megjelenésével magyarázható: ha 2 láb \rightarrow 2 méter, akkor 200:8 = 25, míg a 100:8 csak 12,5 a szükséges téglák száma.²⁹

Ezek ismeretében jogosan feltételezhetjük, hogy a méter, mint görbületen mért hosszúság, olyan idős, mint a kör maga.

3.16 Érdekes a *méter* szó etimológiáját követni:

„**méter** 1771./.../ Nemzetközi szó; vö.: ang *metre*; ném. *Meter*; fr. *mètre*; ol. *metro*; or. *mētrōs*; stb.: 'méter'. Végső forrása a gör. *μέτρον* 'mérték; hosszúság, nagyság; versmérték'. Ez a latin *metrum* 'mérték, versmérték' közvetítésével – 'versmérték jelentésben' – átkerült a franciába, ahol a 18 sz. végén, a méterrendszer bevezetésekor a hosszúság egységének jelölésére alkalmazták, mintául véve a görög szó jelentés körét is. A franciából terjedt el. – A m. R. *mètre* változat a franciából, a *méter* a németből származik.”³⁰

Lássuk a görög jelentését is:

„*μέτρον* n meetstok, maat(staf); richtsnoer, juiste maat; lengte, afstand, ruimte, uitgestrektheid, omvang; volle maat, eindpunt,

doel; bloei, rijpheid; versmaat, metrum.”³¹ Fordításunkban: mérőbot, mérce(rúd); **irányhuzal** [kiemelés tőlünk, *sic*], a valódi méret, hosszúság, tér, kiterjedettség, úrtartalom, teljes méret, végső pont, cél; virágzás, érettség; versláb, metrum.

„†metrum, i, kn. [=μετρον]
mérték, küln. versmérték; névk. vers.
†perimetros, i, nn. [περιμετρος]
körvonal, kör kerülete.”³²

Tehát az ún. görög eredetiben a *metron* = *mérő-rúd*, **irányhuzal**. Sőt! Ezt a szót használták a (kör) területének megnevezésére is = *körül-méter*. Egyébként különböző népek másként nevezik: ang *metre*; ném. *Meter*; fr. *mètre*; ol. *metro*, stb. bizonyítják nevének változatos átvételét.

A magyarok a *méter* német változatot vették át. Számunkra csak az a furcsa, hogy nyelvünk erre a fogalomra a vele egybehangzó ősi szavunkat használja: *mér*, *mérték*, *mérce*. Vajon ki és kitől vette át ezt a szót/fogalmat?

A TESZ szerint vitatott eredetű, de leginkább szláv jövevényszó. Lásd ott a *mér* szavunk elemzését.

„MÉR, (2), áth. m. *mér*-t, szenvedő: *méretik*, mivel. *méret*. 1) Valamely ismeretlen mekkoráságot egy más ismert mekkoráság által meghatároz. Különösen mértani ért. bizonyos pontról kiindulva, valaminek hosszúságát (illetőleg távolságát), v. szélességét, v. magasságát, (illetőleg mélységét), területét stb. meghatározza. /.../ A mér igéhez rokonok a szanszkrit *má*, és *masz*, a hellen $\mu\alpha\omega$ (elavult törzs), és $\mu\epsilon\tau\rho\epsilon\omega$, a latin *mensuro*, *metior*, a német *messen*, finn *määrään*. Minthogy a *metri* és *metere*, valamint a német *messen* és *Metzger* igen rokon hangok, Adelung egyik véleményül azt hozza föl, hogy ezen szókban közös alapfogalom a metszés, hasítás (a magyarban is a *metsz* *metél* igék gyöke ezen rokonsághoz tartozik); de figyelembe kell venni, hogy a *meta* és *medri* első szótaga hosszú, a *meto* (aratok) igében pedig az e rövid, tehát különböző értelmű gyökből származnak; a két első gyöke hihetőleg a *meo meas meat* igében rejlik, s talán a magyar *mér* is a megy gyökéből keletkezett, *me-er*, v. *me-el*, azaz valaminek hosszúságát, távolságát menve, lépve meghatározza, föltevén t. i. hogy az első mérés neme a távolságnak meghatározásában állott s utóbb egyéb irányok (üregek) és sulyok megtudására is használtott. Az is lehető, hogy a *mér* am. *mél*, *me-el*, vagyis hogy itt az eredeti *l* átalakult *r* hanggá, mint *isme*, *ismél*, *ismér*, *botlánkozik*, *botránkozik* azaz erkölcsileg botlik. *Elisabeth*, *Erzsébet*. *Mér* is *mérföld* szóban tájdivatosan: *mélföld* stb. Ez értelmezéssel egyezik meg Adelungnak második állítólagos véleménye, mely szerént a *messen* ige közvetlen gyöke a régi *mäthen* (mozogni); l. Adelungnál: *Messen*.”³³

Kresznerics Ferenc gyűjtésében csaknem egy teljes oldalt tesznek ki a *mér*-ni szóval alkotott szóösszetételek. Pl.: „Mérő bot. Radius. Meszstab. S.I.; Mérő rúd. Pertca. PP.; Mérő sinor. Norma. Káldi Isaia 44.13.; Mérő ón. Catapirates, bolis. S.I. [S.I. = Sándor István, *Toldalék a magyar – deák szókönyvhez*, a 'mint végsőszőr jött ki 1767-ben és 1801-ben; PP. = Pápai Páriz

²⁹ A *Toise de l'Académie*, mely 6 Párizsi Régi Láb és 864 Párizsi vonal nagyságú volt. Ez a méret a méter bevezetésekor 54.000 : 27.706 m = 1,949.036.309.824.6 m hosszúnak tekinthető.

³⁰ TESZ II. op. cit., 910.

³¹ *Prisma Handwoordenboek Grieks-Nederlands*, prof. Dr. G.J.M. Barteling, Zutphen 1997, 200.

³² Finály Henrik, *A latin nyelv szótára* (Virtualis, Arcanum, DVD)

³³ Czuczor Fogarasi 4, op. cit., 481.

Ferenc: *Dictionarium manuale Latino – Ungaricum et Ungarico – Latinum*. Lőcse 1708]

A *mér* ige változatainak és összetételeinek tehát se szeri, se száma.

Lám a szanszkritban a mélyhangú *masz* jelenti a *mérni* szavunkat. Vajon a *méter* „vastaghangú” változatai is ide sorolhatók-e? Gondolunk itt elsősorban *mater*, *Mutter*, de a *matar*, *madar*, *madár*, sőt a *magyar* változatokra is.

* * *

ad 4.) Kanyarodjunk vissza a Szent Korona kupolájához, és vegyük szemügyre a pántokat összefogó zárlemez és a rajta elhelyezett Pantokrátor kép méreteit. Az 1983-as koronaszemléken az aranyműves csoport mérése a négyzet alakú felső zárlemez oldalhosszát 72 mm-nek találta, a rajta elhelyezett ugyancsak négyzet alakú Pantokrátor kép oldalai pedig kerek 50 mm-esek.³⁴ A mérést közvetlenül, subler-rel végezték, melyen köztudottan a tizedmilliméterek is leolvashatók. Ezek tehát hiteles adatok.³⁵

Feltűnő módon ezek a méretek nem illeszkednek sem a *láb*, sem a *hüvelyk* méretrendszerébe. Az 50 mm érték a középkor méretei között annyira kirívó, hogy esetében nem szorul magyarázatra az előző állítás; hanem fogjuk vallatóna a 72 mm-es nagyságot. 1 hüvelyk = 25,4 mm.³⁶ Ha a 72 mm : 25,4 mm = 2,8346 eredményt kiegészítjük a lábméretben mért eredményekkel, azaz N_{100} esetében $\rightarrow 72 \text{ mm} : 6,38 \text{ mm} = 11,2852$ -vel, akkor egyik esetben sem kapunk egész számú többszöröst.³⁷

Következésképpen a 72 mm-es és az 50 mm-es méretek függetlenek a Szent Korona bármelyik vélt, ill. bizonyított alapmértétől.

Másrészt a kupolán elhelyezett, többször számolt és számmisztikának minősített 72 gyöngy pontosan ezt a számot örökíti meg. A 72 nem más, mint $8 \cdot 9$, a Pantokrátor feje mellett látható két körben is szereplő Napküllök 8 ága, illetve a Hold körül elhelyezett 9 köröcske jelzései. Valamint... az előzőekben láttuk, hogy a körrel történő ősi műveleteknél a 8 és a 9 számok az alapszámok voltak.

Ha tehát a kupola zárlemeze egy 72 mm oldalú négyszög, akkor a 72 szám kivételes jelentősége

³⁴ Az oromzati Pantokrátor kép oldalmérete is 50 mm.

³⁵ Ferencz Csaba és kutatótársainak 1982-ben geodéziai teodolittal végzett szögméréseiből származó számított méretei tudományos kutatásra sajnos nem használhatóak. Mérlegelve az általuk ismertett eljárások körülményeit vélekedésükkel ellentétben a közvetlen méréssel szemben túl nagy a hibaszázalékuk. Ferencz Csaba *Szent István Király Koronája* (Budapest 2002), 152-154.

³⁶ Ferencz Csaba *op. cit.*, 36.

³⁷ A *könyök* mérete sem jöhet számításba, hiszen a *királykönyök* cm-ben mért hossza ≈ 52 .

mellett a hajdan volt ötvös-mesternek a mm-es nagyságrendet is ismernie kellett! Más méretet használva a kupola zárlemeze ma nagyobb vagy kisebb lenne! Ezzel egyúttal megoldódik a Pantokrátor képek szélességét jelző 50 mm-es méret is. Mindkettő szándékos tervezés és kivitelezés eredménye.

Sőt! Az előzőek értelmében tagadhatatlan, hogy a Szent Korona két méretrendszerben készült. Az általános vázmérete az abroncs hosszából származtatható *lábméret*³⁸, melyet az abroncon és a keresztpántok szélességén mérhetünk, de a kupola tetején szereplő zárlemez és a reája helyezett Pantokrátor kép már a *méter*rendszert követi!

Alul a láb, felül a méter

* * *

ad 5.) A fentiekben bemutatott az ősi alapkör meghatározásához szükséges paramétereket: az egysegnyi lábat és az ezzel a lábbal, mint átmérővel írt kör területét, a métert. Ma már a π ismeretében (a Ludolf van Ceulen-féle szám, értékét 1596-ban 36 tizedesig számolta ki) a kör, ill. a gömb feladványok további számításaihoz elegendő az átmérő/sugár meghatározása. Kezdetben viszont a π helyett egy másik mértékegységre volt szükségük, s ez volt a *kör kerülete*.

Megállapíthatjuk, hogy a két pont között lévő leg-
rövidebb távolság általános, gyakorlati mértékegysége a *láb* volt, melynek történetéről, különböző méreteiről, s az évezredek folyamán követhető változásairól táblázatok sokasága készült.

Érdekességként a *láb* szó korai etimológiájáról a következőket:

Abu Nasr al-Qummi a következőkről értesít:

„*Abu Nasr al-Hasan ibn 'Ali al-Qummi* was an astronomer of the late tenth century. His major work was an extensive treatise entitled *al-Mudjkal ila 'ilm ahkam al-nujum*, dealing with astrology but also containing sections on theoretical astronomy. In the second *fasl* of the third *maqala* al-Qummi wrote about the astrolabe and presented an etymology of *asturlab* which was quoted by several later writers. No doubt the fact that al-Qummi was an astronomer gave authority to his derivation of *asturlab*, which was that the instrument was invented by Lāb, a son of Idris, and that when his father asked who had drawn the lines on it (*man satarahu?*) he was told

³⁸ A hüvelyk nagyságnak is a lábméret az alapja: $4 \cdot 6,38 \text{ mm} = 25,52 \text{ mm}$.

TANULMÁNYOK

that Lāb had drawn the lines on it (*hādhā asturu Lāb or satarahu Lāb*), whence the name *asturlāb*.

In one of the copies of al-Qummi's treatise that I have used there is the additional fiction that *astur* is Greek for *mizan* (= balance) and *lāb* for the sun, whence *asturlāb*, meaning *mizan al-shams* (=balance of the sun). This etymology also occurs in later sources."³⁹

Fordításunkban:

' *Abu Nasr al-Hasan ibn 'Ali al-Qummi* a késő tizedik század csillagásza volt. A legjelentősebb munkája egy *al-Mudjkal ila 'ilm ahkam al-nujum* című kiterjesztett értekezés volt, mely kapcsolatban van az asztrológiával, de amely magában foglalja az asztronómia elméletének részleteit is. A harmadik *maqala* második *fasl*-ban ír *al-Qummi* az astrolabról, és bemutatja az *asturlab* etimológiáját, melyet különböző későbbi írók is idéznek. Nem kétséges az a tény, hogy *al-Qummi* asztronómus volt, aki hozzáértő levezetést adott az *asturlab*hoz, mely az volt, hogy ezt a szerkezetet Lāb, Idris fia találta fel, és azt, hogy amikor az apja megkérdezte, hogy ki húzta a vonalakat azon (*man satarahu?*), elmondta hogy Lāb húzta rá a vonalakat (*hādhā asturu Lāb or satarahu Lāb*), innen származik az *asturlab* név. *al-Qummi* egyik értekezésének másolatában – melyet használtam –, van egy kiegészítő feltevés, hogy *astur* a görögben *mizan* (= balans jelent), a *lāb* a Napot jelenti, innen az *asturlab*, meaning *mizan al-shams* (=balance of the sun). Ez az etimológia későbbi forrásoknál is előfordul'

„**asztrolábium**<gör.–lat.>: bolygók és csillagok égi pozíciójának meghatározására szolgáló egyszerű szögmérőeszköz. Használatát már Ptolemaiosz is leírta, egyik feltalálója vsz. Hipparkosz lehetett (Kr.e.2.sz.). Elsősorban az ókori görög és középkori csillagászok használták.”⁴⁰

Csak éppen a leglényegesebbet felejtették el feljegyezni...

A Föld közismerten nem szabályos gömb, alakja a geoid, minek következtében az egyenlítőnél mért sugara 6378,140 km, a poláris sugár 6356,775 km. A Föld közepes fődugara az IAU (1964) szerint 6371,024 km, a közepes átmérője ennek a kétszerese: 12 742,048 km.⁴¹

³⁹ David A. King, *Islamic astronomical instrument*, Variorum Reprint(London,1987), 296. ISBN 0-86078-201-8

⁴⁰ *Magyar Nagylexikon* 2, 515.

⁴¹ A Föld alakja geoid, szabálytalan ellipszoid, felszíne állandóan változó, oka a folyékony magma és a Hold okozta mozgásokra vezethető vissza. A Föld egyes részei +85.4 m fölött vannak az ellipszoid felszínétől, más részei viszont -107.0 m-el alatta.

Ha a Föld közepes sugarát 6371,024 kilométert = 637 102 400 centimétert lecsökkentjük a tízmilliomod részére, akkor $63,7102400 \approx 63,71$ cm-t kapunk. Ez a méret továbbra is ugyanannak a nevezetes körnek most már a kicsinyített változata.

A Föld méretei tehát az abiüdoszi lábbal és az attól elválaszthatatlan méterrel fejezhetők ki!

Ha ezt a kicsinyített méretet összevetjük az ősi egyiptomi méretekkel, de egyúttal a Szent Korona méreteivel is, megdöbbentő eredményt kapunk:

- ❖ 1 *Nbi* _{Abüdosz} = **63,83** cm || A Föld közepes sugarának tízmilliomod része **63,71** cm.
- ❖ Egy Abüdoszi kettős láb hossza **63,83** cm, egyúttal a Szent Korona abroncsának belső kerülete, ill. alapterülete **63,5** cm // **63,83** cm. || A Föld közepes sugarának tízmilliomod része **63,71** cm.
- ❖ Az egyszeri láb pártára írt számai, és az 1983-as szemlén mért pártázat hossza **31,5/6** cm. || Ezzel az átmérővel írt kör kerülete **99,55** cm \approx 1 m [3,1605 π -vel számoltak].
- ❖ Az egyszeri láb méret négyszerese, azaz 2 *Nbi* _{Abüdosz} \approx **127,66** cm. || A Föld közepes átmérőjének tízmilliomod része $2 \cdot 63,71$ cm \approx **127,42** cm. || Ez a méret ugyancsak a Szent Korona vázrendszerének a magassága: **12,7** cm!
- ❖ A két *Nbi*, ill. $4 \cdot$ Láb \approx 127,0 cm átlag átmérőjű kör kerülete pedig \approx 401,32 cm \approx 400cm \approx 4 m.

Felfoghatjuk úgy is, hogy a Szent Korona méreteinek számszerűségében nemcsak a Föld sugarának, illetve átmérőjének nagyságát őrzi, hanem kerületének részegységeként bemutatott *méter* nagyságrendet is.

Ha most megfordítjuk a gondolatsort, és az *abiüdoszi kettős lábbal mint átmérővel írt kört* egymillióval megszorozva felnagyítjuk a Föld egyik meridiánjára, akkor $400 \text{ cm} \cdot 10^7 = 4 \cdot 10^9 \text{ cm} = 40 000 \text{ km}$. Ma már tudjuk, hogy pontosabban 40 132 km.

Viszont... súlyos gondolatokat támaszt a méter származtatása. Párizsban a Föld méretét vették alapul. Abüdoszban pedig a *szent Láb* méretét ismerték. Ha a pontatlanságotól eltekintünk, akkor a két méret kicsinyített ill. kinagyított változata azonosítható. Vonatkozik ez a Föld sugarára és a *Nbi* méretére csakúgy, mint a mindkét kör esetében mérhető *méter* nagyságú kerületre, körívre.

Egyiptom bizonyos részei a +85.4 m felülethez tartoznak. Nadai: *Theory of Flow and Fracture of Solids*. Zürich ETH.

Összegezve az elmondottakat a történelem megismételte önmagát. A *Nílus-völgyi ősi láb mérettel, mint átmérővel írt kör területét évezredekkel később (1799-ben) – a Föld méreteire kivetítve – kinevezték a nemzetközi hossz méretnek. Ezt nevezzük ma méternek.*⁴² A méter tehát mindig valamilyen görbületen mért hossz méret!

* * *

S inentől kezdve néhány, az első fejezetekben feltejt kérdésre válaszolhatunk...

A méter 1790 előtt sohasem volt egyenes hossz mértek! Ez az oka annak, hogy méter nagyságú mérőrudakat 1800-ig nem készítettek, illetve egyenesre kivetített nagysága sem szerepel a hossz méretek között.

Vizsont az ilyen fontos adat, akkortájt gyakorlatilag nélkülözhetetlen méret, eddigi tapasztalataink szerint nem tűnik el nyomtalanul.

A méter sem tűnt el a mértékegységek közül, csak ma már más néven ismerjük.

A π használata, számolása az Ókor népeinek komoly gondot okozott. A Nílus-parti kezdeti 3,16049 tisztelt parancsoló nagyság a görög-római időkre leromlott a silány 3-as szorzószámra.⁴³

Ennek tükrében érdekes felfedezéseket tehetünk:

- a) Lépjünk vissza a *Toise de l'Académie*, 6 Párizsi Régi Láb és 864 Párizsi vonal nagyságú hossz mértékhez. Közismert neve *Toise du*

Grand Châtelet volt. Ez a méret a méter bevezetésekor $54.000 / 27.706 \text{ m} = 1,949.036.309.824.6 \text{ m}$ hosszúnak tekinthető. A vasból készült rúd hossza csaknem 2 m. Pontosabban 6 láb és 864 párizsi vonal. Hogyan keletkezik egyáltalán ilyen méret? Miért nem pontosan mondjuk 6 láb a hossza? Lássuk csak...

Ha a π nagyságát kerek *három*nak vesszük, akkor a *Toise de l'Académie* nagyságát elosztva $1,949:3 = 0,6497 \text{ m}$ kapunk. Vagy ha a pontosabb $3,14159$ vesszük, akkor $0,6204 \text{ m}$ eredményhez jutunk. Ez viszont (megközelítőleg) a *kettős láb* mérete!

Más szavakkal kifejezve a *Toise de l'Académie*, vagy a *Toise du Grand Châtelet*-be beépített ősméret a két láb átmérővel írt kör egyenes vonalba kiterített kerülete volt. Azaz az ősi párizsi méret nagysága \approx két láb \rightarrow két méter. A 2 láb átmérővel írt kör kerülete egyenesbe kiterítve: $2 \text{ láb} * 3,14 = 6 \text{ láb} + 864 \text{ vonal}$ hosszúságú etalon maradt az utókorra. A mai méretekhez képest észlelt eltéréseket a láb mértékegység változásai okozták.

Ezzel a „két láb átmérőjű kör kerületével”, azaz a *tois-al mérték és határozták meg az 1790-es évek folyamán a nevezett meridián kvadráns hosszát!*

- b) Vizsgáljuk meg ismét a korábban meghatározott ősi magyar hossz méreteinket.
- ❖ Az egyszeri **Láb** mérete 31,5 centiméter (ez a Szent Koronán is feltüntetett nagyság).⁴⁴
 - ❖ A kettős láb – (*Nbi* \rightarrow aN lÁBaI) magyarul **Nyaláb** – mérete 63 cm.
 - ❖ Ezek ismeretében a **Nyaláb** méretet eddig hárommal szorozva a 189 cm következő nagyságot neveztem meg.

A kérdés természetesen megint csak az, hogy miért kellene az ún. **Nyaláb** hossz méret háromszorosát venni?

Íme a válasz: a hossz méret ebben az esetben is kör méret. Nevezetesen... a $\pi = 3$ esetén $63 \text{ cm} * 3 = 189 \text{ cm}$. Ez mindmáig a magyar **öl**.⁴⁵ Magyar elnevezése csodálatosan pontos: **körbeöleli** a 63 cm-es **Nyaláb** hosszúságú kör átmérőt. S ez is csak magyarul érthető!

- 1 **Láb**_{magyar} * $\pi \approx$ 1 méter;
 2 **Láb**_{magyar} azaz **Nyaláb** * π (de most csak 3-mal számolunk) \rightarrow **Öl**;
 1 **Öl** * ezer \approx 1 tengeri mérföld

⁴² A pontatlanságok elkerülésére 1923 óta több kísérletet tettek a méter meghatározására, először a Cadmium vörös vonalával, később a kripton izotóp segítségével igyekeztek nagyságát pontosítani. 1983 októberében A Méter Definíció Tanácsadó Bizottság (CCDM) Párizsban a CGPM 17. ülésén előterjeszti Bay javaslatát, amit el is fogadnak. Bay Zoltán: *A méter új definíciója*. Tér és idő elválaszthatatlanok. A módszer lényege: *ha c a jel sebessége, akkor t idő alatt a jel s = c * t távolságot tesz meg*. A lézer-technika magas frekvenciájú látható fényvel működik, az atomóra viszont alacsony frekvenciájú rádióhullámot bocsát ki. 25 év kísérletezés után végül is a *Nemzetközi Súly- és Mértékügyi Bizottság 1983 októberében Párizsban tartott konferenciáján szentesítette a Bay Zoltán által javasolt új definíciót: "1 méter az a távolság, amit a fény légüres térben 1/299 792 458 másodperc alatt befut."* Ettől a naptól kezdve nem kell tovább törekedni a fénysebesség pontosabb és még pontosabb megmérése: a $c = 299\,792\,458 \text{ m/s}$. Magyarországon az új méter definícióját az 1991. évi 45. Törvényben rögzítették, október 9-én.

⁴³ Ugyanakkor Mezopotámiában a lényegesen durvább $\pi \approx 3\frac{1}{8} = 3,125$ és a $\pi \approx 3$ közelítő értéket használták. Ez utóbbit a

zsidók is átvették, sőt szentnek tartották, amit a Biblia tekintélye is alátámasztott (Kir. 7:23¹¹¹). Az ókorban szinte minden országban, minden matematikával foglalkozó tudós más és más közelítést alkalmazott.

⁴⁴ A magyar láb pontosan = 0,316081 m.

⁴⁵ Hivatalosan a „bécsi öl” rendszerű négyzetgölgöl mértékegység (1,89648 m) az állami nyilvántartásokban 1972-ig volt használatban.

- ❖ Hasonló a helyzet a *mérföld* terén is. A felsorolások erdejéből csak két, ránk vonatkozó egységet emelünk ki: 1 nemzetközi tengeri mérföld = 1852 m. A tengeri mérföld a hosszúsági kör hosszával arányos. Hagyományosan 1852 m volt 1 tengeri mérföld, de a különböző országok geodéziai rendszerében elfogadott Föld-forma (geoid) alakja miatt a számított meridián hosszak valamelyest különbözhetnek. A mi *öl* mértékegységünk ezerszerese!
- ❖ Szárazföldi változataként a Magyarországon érvényes postamérföld 7585,9 m – Ausztria-Magyarország (*postamérföld*). Négyezred része a magyar *öl*: $758594\text{cm}:4000 = 189,64 \text{ cm}$; 1 osztrák mérföld (Meile) = 4000 *öl* = 7585,94 m.
- ❖ Mérföld (*mil, miil, mijl, mila, milja, mile, mille*): A külföldi elnevezése is az ezerszerest jelenti! Az *öl* ezerszeresét. „Latin neve *milliare*, melyből származott a német *Meile*, török *míl* és tót *míle*. Hasonló hozzájuk a magyar *mérföld* is, de méginkább a tájdivatos *mélföld*. Azonban véleményünk szerint ennek első alkotó része nem latin vagy német vagy tót szó, hanem a *mén* ige gyökéből származott *mér*, azaz menve meghatároz valamely távolságot, és így mérföld am. mérés által meghatározott távolságnyi föld.”⁴⁶

Ez utóbbi szótani levezetés is elgondolkodtató.

További kérdéseink:

- Egyáltalán... mikor, hol és ki ismerhette az egyiptomi kultúra több ezer éves virágzásának kezdetén a

Föld sugarát, átmérőjét, paramétereit?

- Mekkora pontosan a Föld rádiusza az egyiptomi Abüdoszban mérve? Lehetséges lenne, hogy ott az egyenlítőnél mért átlagsugaránál 5 km-rel nagyobb (esetleg volt), azaz a Föld sugara ezen a ponton nem az átlag 6378,140 km, hanem az ősi méretekkal nagyjából azonos $\approx 6383,00 \text{ km}$?

- Sőt! Ki, mikor és hol örökítette tovább ezeket az ismereteket a Szent Korona vázrendszerében, ill. zománcképein?

* * *

Összefoglalás:

Az *Északi Láb* (31,6 cm) átmérővel képzett kör kerülete $\approx 1\text{m}$.

Az *Északi Láb* és a *méter* ugyanazon nevezetes kör két ősi meghatározója.

Ahány *Északi Láb* az átmérő, annyi *méter* bármely kör kerülete.

A *méter* ismeretének hatalmas előnye, hogy nem kellett a π -vel számolni.

A kör kerületét lábban is ki lehetett volna fejezni, de akkor azt mindig mérni kellett volna. (Számolásával nem találkoztunk.)

A *méter* KÖRMÉRET! Ezért hiányzik az ősi civilizációk leletei közül a *méter-rúd*.

Helyette ismeretesek a könyök *cubit*, és a kettős láb *Nbi* rudak.

A *métert* kötéllel/zsinorral stb. mérték.

Ábrázolása Egyiptomban és .

A *méter*, de a *matar/máter/madár/méret/metron/perimetros* stb. változatok is mint ősi kultikus alapegység, az örök életre avatottak, a korábbi munkáinkban már részletesen is bemutatott *magyarok* nagysága volt.⁴⁷

Megjegyzések:

I. Az egyenes hosszúságok

a.) A Föld közepes átmérője : $2 * 6371,024 \text{ km} = 2 * 63,71024 * 10^7 \text{ cm} = 2 * 6,371 * 10^8 \text{ cm}$

: $12742,048 \text{ km} = 12,742 * 10^8 \text{ cm}$

b.) Az ősi egyiptomi kör átmérője : Kettős Láb $Nbi_A = 63,83 \text{ cm}$

c.) A Szent Korona vázmagassága : $2 * Nbi = 12,76 \text{ cm}$

pártára írt lábmérete : $= 31,6 \text{ cm}$

⁴⁶ Czuczor Fogarasi 4, *op. cit.*, 492.

⁴⁷ Borbola, *Magyarok Istene*, reCell (Budapest 2005),40-43.

II. A görbült hosszmeretek

a.) A Föld meridionális ellipszis hossza : $40009 \text{ km} \approx 4 * 10^7 \text{ m} = 4 * 10^9 \text{ cm}$ [körív]

meridion kvadráns hossza : $10009 \text{ km} \approx 1 * 10^7 \text{ m} = 1 * 10^9 \text{ cm}$ [körív]

b.) Az ősi egyiptomi kör kerülete : 1.) $D = 63,83 \text{ cm} = 201,7 \text{ cm} \approx 2 \text{ m}$ [kör-kerület]

($\pi = 3,16$ esetén) 2.) $D = 31,5 \text{ cm} = 99,54 \text{ cm} \approx 1 \text{ m}$ [kör-kerület]

3.) $D = 127,76 \text{ cm} = 402,4 \text{ cm} \approx 4 \text{ m}$ [kör-kerület]

c.) A Szent Korona abroncsának hossza,

alapmérete, a pártára írt mérete: **63,83 cm**, átlagos átmérője 20,1961 cm.

d.) A *másodperc*. „Objektív folyamatok egymásutánjának és tartamának mérésére az időt használjuk. Időmértékül csak olyan folyamatok alkalmasak, amelyek periodikusak és változatlan sebességgel folynak. /.../ Ezért a másodperc meghatározásánál a Föld Nap körüli keringését vették figyelembe, és másodpercként az 1900-as *tropikus év* 31 556 925, 9747-ed részét tekintik.”⁴⁶ [Ma az atommásodperccel számolnak (1967)] Viszont a $31,556 * 10^6$ számszerűségében ismét a *Szent Láb*, illetve az akkori π , s ezen keresztül a *méter* megközelítő nagyságát jelzi.

A másodperc és a Láb egysége – azaz a tér idő egysége – a Föld méretei és keringési idejének adataival szorosan összefügg.

e.) A nehézségi gyorsulás nagysága Európában $g = 9,78 \text{ m/sec}^2 \approx 9,8 \text{ m/sec}^2$. A kör területének kiszámításához alkalmazott ősi alapszámok. Nyelvünkben is megkülönböztetett (~nc-re végződő) számok: *nyolc* és *kilenc*, valamint a *harminc*.

III. Az ősi láb méretéből származó magyar elnevezések

Ha egy **Láb** hossza 31,5 cm, akkor a Kettős Láb – 63,00 cm \approx Nbi – neve a **NyaLáb**, melynek háromszorosa – $3/\pi * 63,00 \text{ cm} = 189 \text{ cm}$ (Bécsi öl: 1896,48mm) – a széttárt karjaink közötti távolság az **ÖL**, vagy *ölel*.

	A Föld méretei	A Szent Korona méretei	Abüdoszi méret
Hosszméret	Poláris sugár: 6356,775 km	Az abroncs mért belső kerülete: 63,5 cm	Piramis könyök: 63,5 cm
	Ekvatoriális sugár: 6378,140 km	Az abroncshoz levágott pánt eredeti hossza: 63,83 cm	Kettős láb Nbi: 63,83 cm
	Közepes átmérő: 12 742,048 km	A Szent Korona vázának magassága: 12,7 cm	2*Nbi: 127,66 cm
	A közepes átmérő negyede: 3185,512 km		Láb Abüdosz: 31,915cm Északi Láb: 31,5 cm
Körméret	Meridian-ellipszis hossza: 40 009 km	A pártázat hossza: 31,5 cm	Északi Láb* π Egyipt: $31,5 \text{ cm} * 3,16 = 99,55$ $\approx 100 \text{ cm} = 1 \text{ m}$
	Meridián-kvadráns hossza: 10 002 km \approx $1 * 10^7 \text{ m} = 100 * 10^7 \text{ cm}$	A Pantokrator képek szélessége: 0,05 m = 5 cm	Északi Láb* π Egyipt: $31,5 \text{ cm} * 3,16 = 99,55$ $\approx 100 \text{ cm} = 1 \text{ m}$

⁴⁶ Természettudományi Kisenciklopédia, Gondolat, Budapest 1987 13. oldal 1.2 Az idő és az időmértékek.

VÉGH TIBOR

A Szent Korona és az állatövi jegyek geometrikus szimbólumai

Dr. Molnár V. József (a továbbiakban MVJ), a neves néprajz-tudós és néplélek-kutató (még az 1980-as években) megszerkesztette a Zodiákus (az állatövi csillagképek) geometrikus szimbólumait. MVJ személyes közlése szerint a jegyeket kettő – a Kos és a Bika – kivételével Pap G. azonosította. Pestiesen szólva: „Na, és akkor mi van?” Hát az, hogy ezek az alakzatok – MVJ megnevezése szerint: jegyek – élnek, működnek, mégpedig úgy, hogy jelentéseket közvetítenek, ha célirányosan rájuk kérdezzük. Kérdéseket tehetünk fel pl. a magyar Szent Koronával kapcsolatban is, és – mint látni fogjuk – érkeznek feleletek.

Mielőtt azonban rátérnénk a kérdésre, ismerkedjünk meg röviden MVJ jegyeinek szerkezetével.

A szimbólumok a 4x4-es négyzethálóban helyezkednek el, annak 16 elemi négyzetéből 10-et kitöltve, és a háló bal alsó sarkától a jobb felső sarkáig húzódó tengely mentén szimmetrikus megoszlásban. Ha a négyzetháló 4 függőleges (egyenként 4-elemes) oszlopra bontjuk, mindig kell találnunk 1 olyan oszlopot, amelyikben csak 1 elem van kitöltve, 1 olyan oszlopot, amelyikben kettő, egyet, amelyikben 3, és egyet, amelyikben 4 elem van kitöltve. (Persze nem csak ebben a sorrendben.) Ezt a szabályt betartva csak 12 alakzat szerkeszthető meg, ez pedig éppen megfelel a Zodiákus jegyei számának. (Ha ezt a szabályt elhagyjuk, 10 elemmel szimmetrikusan 64 alakzatot lehet képezni a 4x4-es négyzethálóban.) Természetesen mindegyik alakzatot 3x is elforgathatjuk 90-90°-kal, azonban így is ugyanazt az alakzatot kapjuk mind a 4 helyzetben, de ezek nem számítnak újabb alakzatnak. A jegyek az **1. sz. ábrán** láthatók. (A jegyekről Pap G. "Hazatalálás" c. – Püski kiadású – kötetének 186-191. oldalán olvashattunk.)

A jegyeket az előbb említett oszlopokban található elemeik számával – szó szerint – kódolhatjuk, azonosíthatjuk. Az ember első hallásra azt hiszi, hogy mivel azokban az oszlopokban, amelyekben 1, 2 vagy 3 elem van, ott ezek többféleképp is el-

helyezhetők a 4 négyzetben, azért ez a kódolás nem lehet elég pontos, nem azonosít kellő biztonsággal. Érdekes módon azonban nem így van. A szimmetria követelménye miatt ugyanis az elemeket mindig csak egyetlen módon lehet elhelyezni az adott oszlopban, különben a szimmetria felborul.

Legelőször mindig a 4-, és az 1-elemes oszlopot célszerű berajzolni, (vízszintesen és függőlegesen is!), mert a 4 elem teljesen kitölti az oszlopot, illetve a sort, vagyis más kitöltési lehetőség nincs. Az 1-elemes oszlop eleme pedig benne van a 4-elemes oszlopban annak – az 1-es oszlop helye szerint meghatározott – egyik elemeként. Ha ezzel a 2 adattal szimmetriát teremtünk a négyzethálóban, akkor ki is zártuk azokat a helyeket a maradék négyzetek közül, ahová már nem tehetünk be elemet, mert a szimmetria nem engedi. Az így leszűkült területen pedig 1-1 oszlop elemei számára legfeljebb 2-féle elhelyezési lehetőség marad, és azokat kipróbálva vagy rögtön az első, vagy legkésőbb a második próbálkozással egyértelműen kialakul az egyetlen lehetséges, a szabályoknak eleget tevő alakzat. (Tessék kipróbálni: igen jótékonyan megmozgatja és felfrissíti az agyunkat ez a kis – rejtvénytyszerű – feladat.)

*

Ha Karácsony közeledtével a betlehemes játékokhoz kartonpapírból el akarjuk készíteni a Háromkirályok fantáziaszülte koronáit, akkor előbb ki kell gondolnunk azok szabásmintáit. Ha aztán a készülődés közben a Háromkirályok koronáiról a beszélgetések során a szó a magyar Szent Koronára terelődik, és annak a modelljét is el akarjuk készíteni, akkor ahhoz is előbb szabásmintát kell készítenünk.

A szabásminta alakja természetesen igen sokféle lehet. (Lásd a **2. sz. ábrát**.) De a kartonlap anyagkihasználása, meg a szerkesztési logika és a formaérezék szempontjából is az u.n. szvasztika-alak kínálkozik a legjobb választásnak. (Lásd az ábrán az utolsó variációt a jobb alsó sarokban.) Ennél a

variációnál a kieső anyagdarabok egyformák (téglalapok), és a szabásminta-alak a kész koronához képest annak mindig az azonos viszonylatú 4 helyén történő felmetszéséből származik. (A metszés az abroncon van, ott, ahol a pántok bal széle érkezik felülről az abroncshoz. Lásd a **3. sz. ábrát.**)

Figyelem! A szvasztika-alaktól nem kell megijedni! Alattomosan és mesterségesen félretájékoztattott, a történelmet visszamenőlegesen meghamisító mai globális társadalmunkban fontos tudni, hogy az egyáltalán nem a német nemzetiszocialisták találmánya az 1930-as évekből, – ezért szó se lehet róla, hogy eredetileg önkényuralmi jelkép lenne! – (legalább is helyesen kialakított formájában!), hanem egymástól földrajzilag távoli, de több ezer éves magas fejlettségű kultúrák együttesen használt jelképe: élet, teremtés, alkotás, építés jelentéstartalommal. (Lásd Várkonyi Nándor: "Sziríát oszlopai" c. monumentális kultúrtörténeti művét – Püski kiadás. A szvasztika egyébként szanszkrit szó. (Bizonyos nyelvtörténeti irányzatok ezt a nyelvet tekintik az indoeurópai népek közös ősnyelvének.)

A szvasztika pontos, hiteles formájáról még annyit, hogy az ezt a jelképet ruháikon, szőnyegeiken ősidők óta használó, de emiatt a hidegháború 1950-es éveiben nácizmussal alaptalanul megvádolt észak-amerikai indiánok figyelmeztettek arra, hogy az igazi szvasztika kampói balra mutatnak, ezért jobbra forgó irányt képesek megjeleníteni, – mert forgó szerkezetként a szél vagy a víz csak balról tud belekapaszkodni – míg a nemzetiszocialista horogkereszt kampói jobbra mutatnak, így az balra forgó irányt jelenít meg.

(Még valami a félretájékoztatással és történelemhamisítással kapcsolatban... Minden valamirevaló, öntudatos társadalmi képződmény, szervezet, társaság, vállalat igyekszik megvédeni az általa először használt emblémát, márkajelet, címet. A közismert német óriásvállalat, az AEG – az 1970-es években – védjegy-pert indított a magyarországi Elektroakusztikai Gyár ellen, mert az annak gyártmányain használt EAG rövidítés szerintük túl könnyen összetéveszthető az AEG-vel. A szlovákok a XX. század végén alakult első államuk címeréül plagizálták a kb. 800 éve, azaz II. Béla királyunk óta használatos magyar országcímer majdnem teljesen változatlan féloldalát, de tudtommal ez ellen senki, sehol nem tiltakozott, ha-

nem inkább megszavaztuk a szlovákok EU-ba való felvételét anélkül, hogy – az emberi jogokra oly érzékeny – EU visszavonatta volna velük a "kollektív bűnösség" náci és szovjet törvénykezési szokásán alapuló Benes-féle dekrétumot.)

Az ősi jelképek eredeti értelemben való használatára jó példa, hogy a Születés Templomának a tetején Betlehembben ötágú vörös csillag hirdeti az örök életet és a feltámadást (Duna II. TV, "Minoritates mundi" sorozat, az örmény kisebbségről szóló 2009. III. 15-i adás), de az nem a szovjet rendszerre utal, mert sokkal előbb tűzték ki oda, mint a Kreml tornyára.

*

Ami a mű – az eredeti és a modell – méretezését illeti, úgy járhatunk el a legegyszerűbben, ha a Szent Korona felületét azonos alakú és nagyságú elemekből összeállítottként kezeljük. Az abroncs 16 ilyen négyzet alakú egységből, a pántok 4x2 egységből tevődnek össze. Mindez a pántok keresztződésénél levő egységgel kiegészülve (ide – zárólemezként – a végén még egy nagyobb négyzetet kell majd ragasztani), összesen 25 egység. A pántok a szabásmintában is megtartják eredeti viszonyukat egymással, az abroncs pedig a szvasztika ágainak külső, derékszögben elforduló szakaszaként 4 részből tevődik össze.

Így a szabásmintában 1-1 négyzet megfelel 1-1 képnek is a Szent Koronán, de az abroncon 1 kép és 1 drágakő sorakozik felváltva körben. (Az abroncon 8 kép és 8 drágakő adja ki a 16 egységet.) Lásd a **4. sz. ábrát.** Ha az egységnyi négyzetek szabadon álló oldalhosszát 1-nek véve leolvassuk a szabásmintán előforduló méreteket, és a leolvasást 2 irányból is elvégezzük (pl. a bal felső sarokból és a jobb felső sarokból egymással szemben elindulva), csupán 1-es, 2-es, 3-as és 4-es méretet találunk. Ez a 4 adat megegyezik a MVJ jegyeinél kódként szereplő 4 számmal.

Most már elkezdhetjük a rákérdezést a Szent Koronára MVJ jegyei segítségével.

Hátha van ebben a "körbejárásos" méretdarabban olyan összefüggő szakasz, azaz közvetlenül egymás utáni 4 olyan adat, amelyik együttvéve megegyezik valamelyik állatövi jegy kódjával, és így a kódból vissza lehet következtetni arra a csillagképre, amit szimbolizál, a csillagképet pedig értelmezni lehet?

A 12 jegyből csak kettőnek a kódja található meg a méretdobozban, mégpedig az egyik az egyik irányú leolvasásban, a másik a másik irányban, és – érdekes módon – mindkét esetben a méretdoboz leolvasási irányához képest "visszafelé": azaz úgy lehet kiolvasni, mint a rovásírást! (Így a rovásírás lehet a Szent Korona 4. nyelve? A képeken ugyanis latin és görög feliratok olvashatók, Dr. Borbola János pedig felfedezte – "Királykörök" és az "A magyarok Istene" c. 2. könyvében számol be róla, – hogy a pártázaton és a Krisztus-képen az egyiptomi matematika nyelvén kifejezett ismeretek vannak megjelölve.)

Az egyik jegy a Halak, a másik a Nyilas. (Lásd újból az 1. sz. ábrát.) A Halak a kereszténység közismert korai jelképe, a Nyilas pedig a csillagképek hagyományos értelmezése (az asztrológia, az asztrál-mitológia) szerint a magyarok csillagképe. Ilyen módon tehát a Szent Koronába bele van írva, hogy az

nem bizánci és nem római, nem kétfelől származik, (ahogy a hivatalos fórumok 200 év óta ezt sulykolják), hanem egyszerre keresztény és magyar, és ez a 2 jellegzetesség egymástól elválaszthatatlan, mert ugyanannak a méretdoboznak a tagjaiként talált adatokból jelentek meg számunkra.

És még valami a szvasztikáról. Hogy a szvasztika maga forgómozgásra is utaló jellegével egyúttal az időnek, az év körforgásának a jelképe is, azt az mutatja, hogy ha összeadjuk a méretdoboz adatait – teljesen körbejárva a szvasztikát, – 52-t kapunk eredményül, ami megegyezik a hetek számával az évben. (Egy-egy ág méreteinek összege 13, és 4 ág van, mint ahogy 4 negyedév. Lásd újból a 4. sz. ábrát.)

A szvasztika 1-1 ágát – derékszögben elhajlóan – 1 fél pánt és 1 negyed abroncsnyi rész alkotja. A szvasztikában tehát pántokbeli és abroncsbeli részek tartoznak össze. Hogy ez az összetartozás mennyire szerves, megtervezett, a Szent Korona egészének rendszerébe illeszkedő, azt az mutatja, hogy az 1-1 ágon belüli 4 képhez tartozó névünnepek csillagászati évkezdet (III. 21.) szerinti naptári sorrendje átlószimmetrikus rendet képez a 4 ágban. Ez is az egyik kézzelfogható bizonyítéka annak, hogy az abroncs és a pántok nem készülhettek egymástól függetlenül, ahogy azt a hivatalos álláspont több, mint 200 év óta próbálja elhi-

tetni. Lásd az **5. sz. ábrát**.

Ha pedig a szvasztika ágaiban levő képek sorrendjét MVJ geometrikus állatövi szimbólumai-ként (az ág végétől a középpont felé haladva) leolvassuk, és kódként értelmezzük, akkor azt látjuk, hogy a felső (balra mutató) ág képeinek sorrendjében az Ikrek jelenik meg, az alsó (jobbra mutató) ágban a Mérleg "visszafelé kiolvashatóan", a bal oldali (lefelé mutató), és a jobb oldali (felfelé mutató) 2 ágban pedig egyaránt a Skorpió jelenik meg, mégpedig (180°-ban elforgatott) kétféle állásban. (2413=3142) Lásd a **6. sz. ábrát**.

Vegyük észre, hogy a Skorpió kétszeri megjelenése egyezik a Boldogasszony-központúság (alulról balról felfelé jobbra) mutató tengelyével. (Erről az Ősi Gyökér 2009/3-as számában írtam.)

A Skorpióról pedig azt is tudnunk kell, hogy a geometrikus szimbólumok közül ez a legkiegyensúlyozottabb. A kiegyensúlyozottságot úgy vizsgáljuk, hogy a bal alsó saroktól a jobb felsőig tartó (azaz a szimmetria-) tengelyre merőleges (a bal felső és a jobb alsó sarok közötti) tengelyben levő jegyeket leszámítva megszámláljuk az e felett a tengely feletti (vagyis a jobb felső térfélre eső) és az e alatt a tengely alatti (vagyis a bal alsó térfélre eső) elemeket. Mindkét térfélre 3-3 jegy jut, és más jegyben ez az egyensúly nem fordul elő. Lásd a **6. sz. ábrát**.

Ajánlatos lenne, ha az asztrál-mitológiában jártas szakemberek ezeken a formai észrevételeken elgondolkodnának és hozzátennék az összefüggések tartalmára vonatkozó tudásukat.

*

Ha a Szent Korona teljes felületének azt a részét, amelyen a 16 kép foglal helyet, síkban kiterítve ábrázoljuk, Y-szárú keresztalakot kapunk, és ez az alak a 7x7-es négyzethálóban helyezhető el. Ha a hálófelületet függőlegesen oszlopokra tagoljuk, és a bennük található, a Szent Korona felületét képező elemi négyzeteket megszámláljuk oszloponként, ugyanúgy 1-es, 2-es, 3-as és 4-es számot kapunk, mint ahogyan a "szabásminta" méreteinek leolvasásakor történt. Lásd a **7. sz. ábrát**.

Ha a négyzeteket vízszintes soronként számláljuk meg, természetesen oldalt ("kitöltött") ugyanazok a számok írhatók fel összegként, mint amilyeneket a függőleges számbavételnél a háló alá írtunk, hiszen a hálóban levő alakzat többszörösen (:az ol-

dalakra merőlegesen is és a sarkok közt átlósan is) szimmetrikus.

7 oszlop lévén 7 adatunk van. Köztük középen a 4-es szám, bár csak egyszer fordul elő, de tőle kétoldalt szimmetrikus páronként azonosak az adatok. A középtől mindkét irányban – balra is és jobbra is – kiindulva, és ezeket az adatokat kód-ként kiolvastva, mindkét irányban a Bak jegyének megfelelő kódot kapjuk. Ennek a jegynek az egyik legfontosabb szimbolikus értelmezése az áldozati jelleg. (Ez annyira általánosan ismert, hogy még a köznyelv is használja a "bűnbak" kifejezést, ami abból az ószövegségi szokásból ered, hogy az akkori népek bűneiket jelképesen egy /kecske/bakra terhelve azt a pusztába űzték abban a hiedelemben, hogy ezzel levették magukról a bűn következményeit.) És ne felejtjük el, hogy Krisztusnak is az egyik átvitt értelmű megnevezése: az Isten Báránya. (Csak melleleg kérdezem: hát nem Magyarországot tették meg Trianonban a világ Bűnbakjának?)

Sorszámozzuk be a 7x7-es háló összes elemi négyzetét a bal felső sarokból kiindulva és soronként haladva (1-től 49-ig). Emeljük ki a számok közül azokat, amelyek az Y szárú kereszt területére tartoznak, és tőszámként adjuk össze oszloponként alul, a hálón kívül. Olyan számokat kapunk, hogy ha azoknak a középső adathoz képest szimmetrikusan megegyező párjait összeadjuk, az összegek aránya megint csak az 1, 2, 3, 4-re emlékeztet, de 50-szeresen többszörözve. És – szinte hihetetlen, hiszen egészen más adatokat kell összeadnunk, – de ha a sorokat adjuk össze ezután, jobboldalt megint ugyanazokat az adatokat kapjuk, mint a függőleges összegezésnél, méghozzá – a szimmetrikus párok összevonása után – ugyanabban a sorrendben is!

Ha most már a vízszintes alsó és a függőleges oldalsó adatsort egyetlen közös adatsorba egyesítjük, amit a 2 adatsornak egymás irányában történő 45°-os elforgatásával hozhatunk létre, és az így kialakult egyetlen sor közepét képező 2 részadatot (a háló jobb alsó sarka mellett) összevonjuk, agyanúgy 7 adat birtokába jutunk, mint az előbb, amikor a – sorszám nélküli, de – kitöltött négyzeteket számoltuk meg. Ezt a 7 adatot ezután ugyanúgy használjuk fel egy jegy tükörképszerű 2 helyzetének kódjaként, mint az előbb. Lásd a **8. sz. ábrát**.

A középső adatok kétszeres felhasználásának jogosultságával kapcsolatban (mindkét eljárásban) hivatkozom Pap Gábor az asztrál-mitológiai tárgykörben általános érvényűként ismertetett magyarázatára, miszerint: ami középen van, az mindig egyszerre tartozik kétfelé is. Ha réteges a megosztottság, akkor az alsóhoz és a felsőhöz is, ha pedig kétoldali, akkor a baloldalihoz is és a jobboldalihoz is. (Elhangzott Pécsen az Ifjúsági Házban 2004. márc. 25-én a nagyszentmiklósi kincsről tartott előadásában.)

Visszatérve a kapott eredményhez és a jegyek értelmezését keresve azt találjuk, hogy az áldozatvállalást jelképező Bak = a feladattal, a magyarságot jelképező Nyilas pedig a feladat címezteként, végrehajtóként van beleírva a Szent Koronába. És hogy áldozatot vállalni, és magyarnak lenni, ez a kettő lényegében ugyanazt jelenti, az mutatkozik meg abban, hogy a Bak és a Nyilas 3 elemük áthelyezésével egymással alakul át. Egyik áttevődik a másikba. ("Három a magyar igazság". Vajon mire vonatkozik ez a közmondás?) Feladat és címezte ugyanazon az Y-szárú keresztalakon belül azonosul, átlényegül, egybeolvad. (A 3 elem áthelyezésének irányát az ábrán nyilak, helyüket pedig az áthelyezés előtt és után szaggatott vonalak mutatják.)

Egybeolvasva tehát a talált kódok jelentését:

A Szent Korona sem nem bizánci, sem nem római, hanem egyértelműen keresztény és egyben ettől elválaszthatatlanul magyar, üzenetként pedig félreérthetetlenül sugározza felénk azt a történelmi feladatunkat, hogy áldozatot kell vállalnunk, tudomásul kell vennünk, hogy magyarnak lenni annyi, mint áldozatot vállalni.

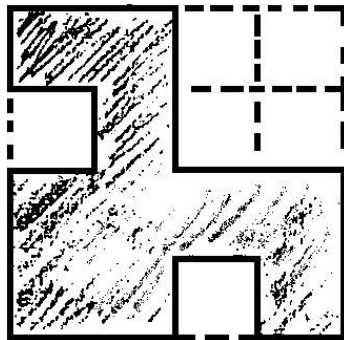
A Halak és a Nyilas szvasztika méreteinek 2 irányból történő leolvasásából állt elő, a Bak és a Nyilas pedig a síkban kiterített felület kétfajta (merőleges és 45°-os) átlója szerinti (a jelöletlen és a számmal jelölt) négyzeteinek összegezéséből állt elő. És a Nyilas megjelenéséhez mindenképp eljutunk, akár az egyik, akár a másik módszert alkalmazzuk. A magyar jelleg tehát nem csupán egyszeri, járulékos tartalom, hanem lényegi összetevő, ami elhagyhatatlan az üzenetek jelentéséből. A geometrikus szimbólumok segítségével kiolvasott üzenetekben az a megdöbbentő, hogy nemcsak korábbi történelmünkre vonatkoztatva igaz

TANULMÁNYOK

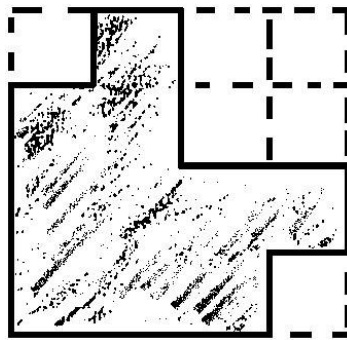
(pl. hogy áldozatot vállaltunk, amikor Európát védtük a török ellen, vagy amikor 1956 után elszenvetük a megtorlást), hanem világosan érvényes napjainkra is.

Kerek 80. születésnapjára (2010. márc. 17.) ezzel a tanulmánnyal kívánok tisztelegni Molnár V. József áldásos munkássága előtt.

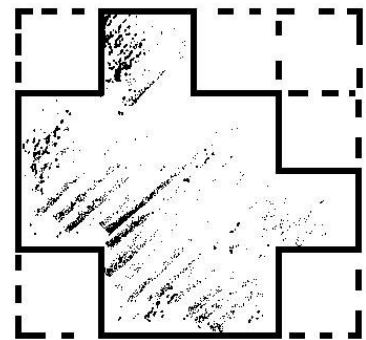
MOLNÁR V. JÓZSEF ÁLLATÖVI JEGYEI

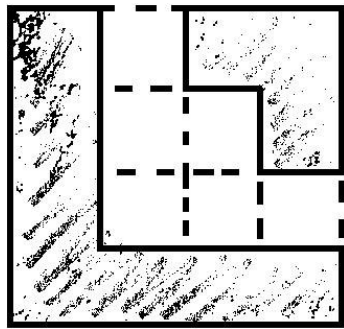
KOS (K) 3412

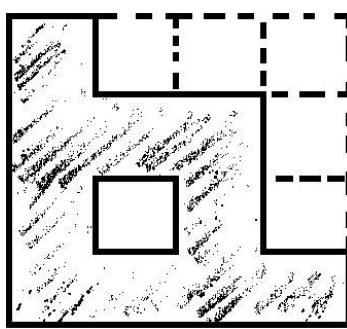
BIKA (Bi) 3421

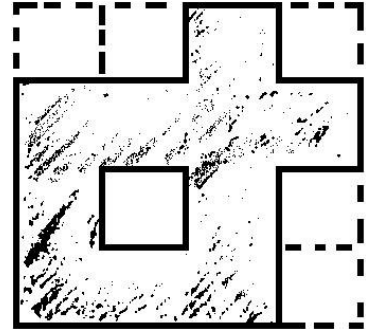
IKREK (I) 2431

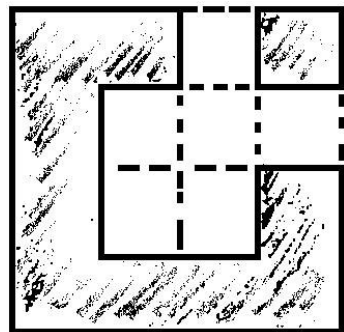
RÁK (R) 4123

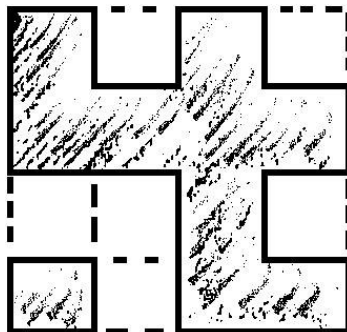
OROSZLÁN (O) 4231

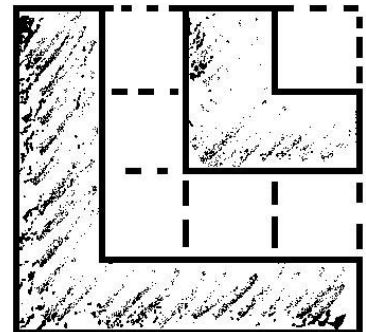
SZŰSZ (SZ) 3241

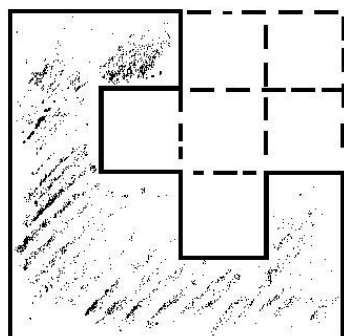
MÉRLEG (M) 4213

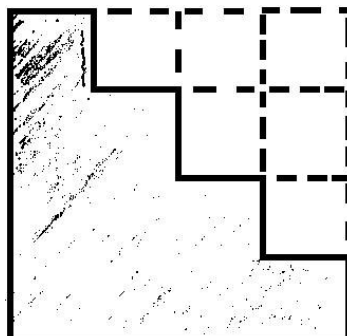
SKORPIÓ (S) 3142

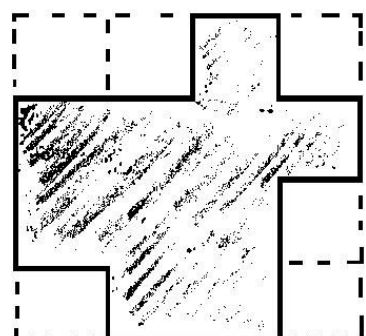
NYILAS (NY) 4132

BAK (Ba) 4312

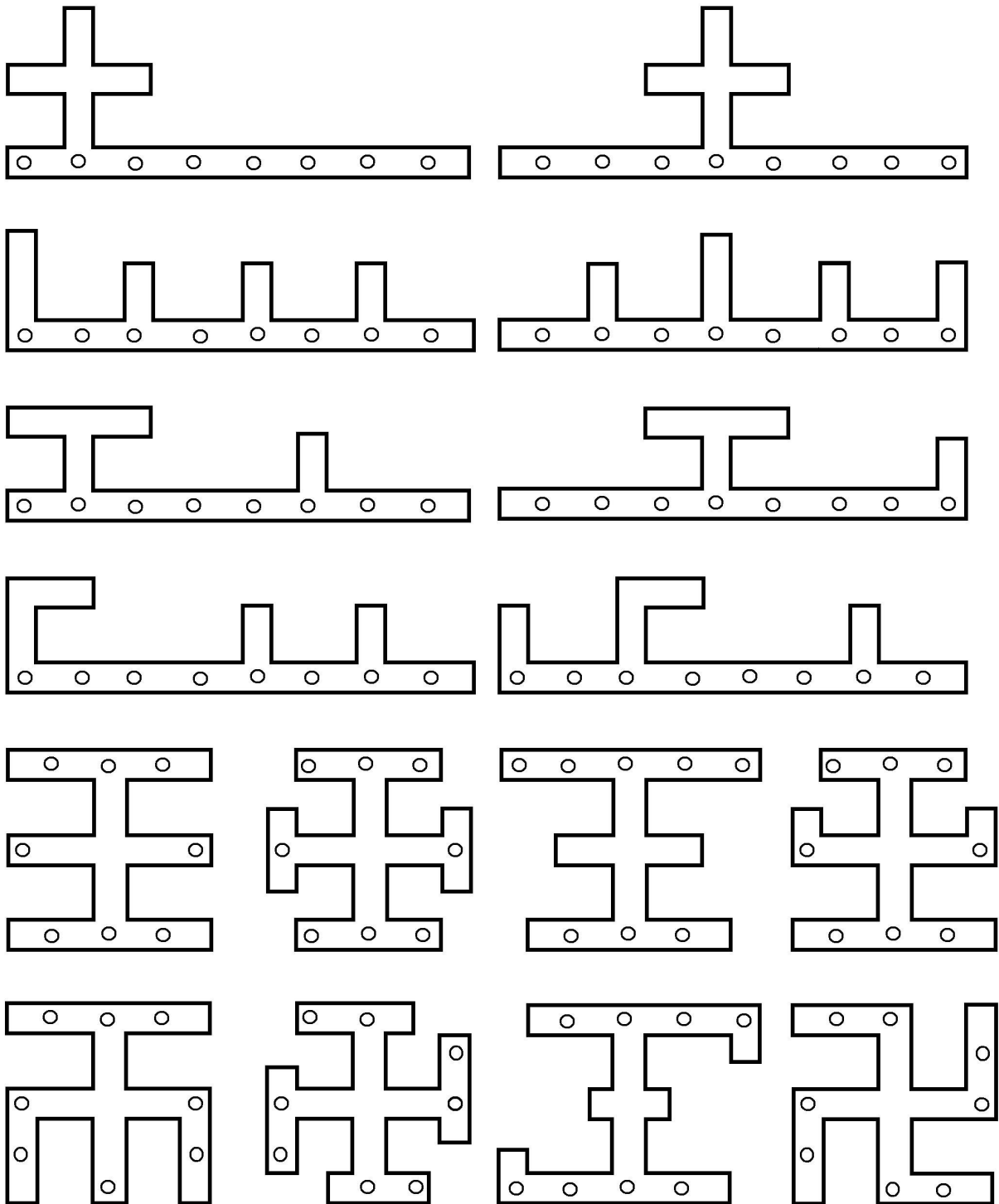
VÍZÖNTŐ (V) 4321

HALAK (H) 2341

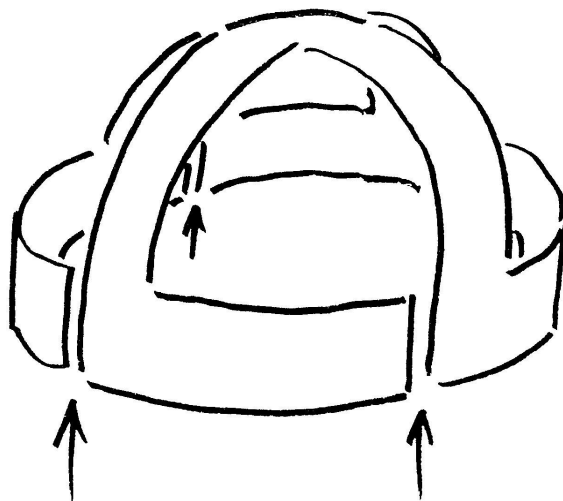
I. sz. ábra

„Szabásminták”

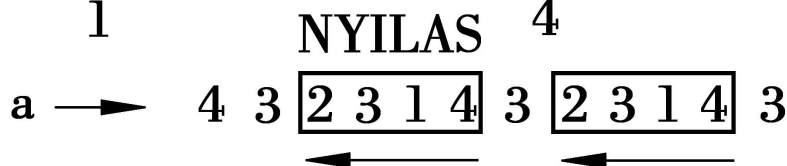
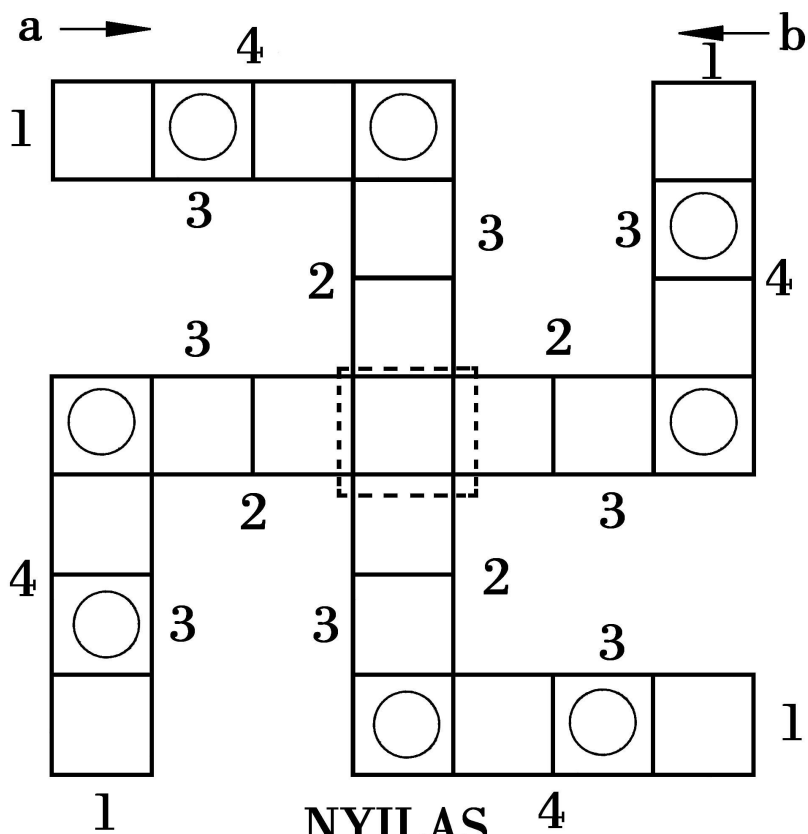
2. sz. ábra

Így lesz a Szent Koronából szvasztika

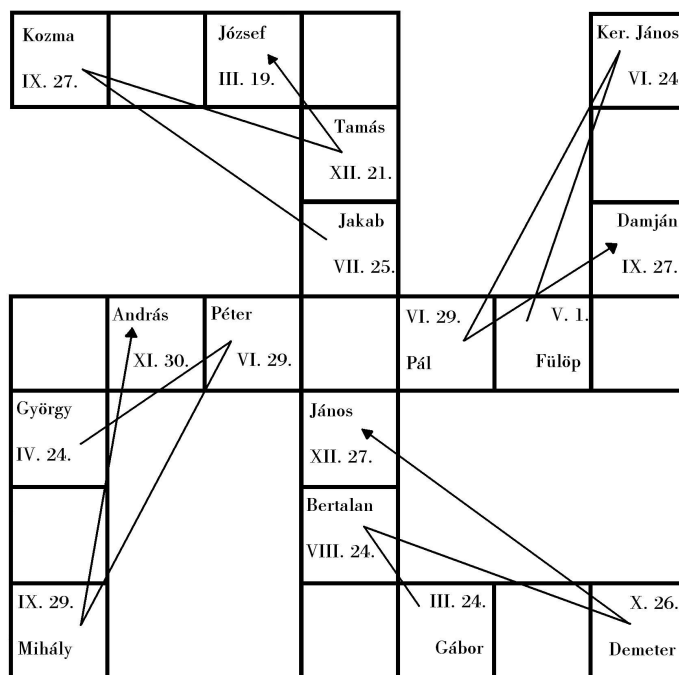
3. sz. ábra

A méretek leolvasása

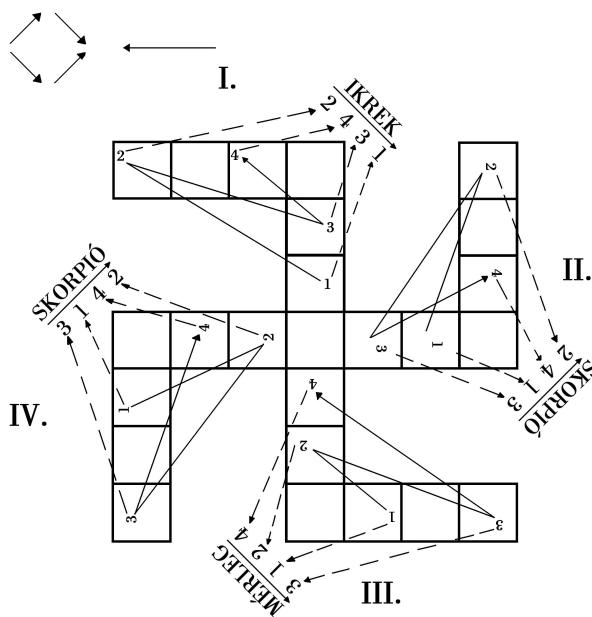
4. sz. ábra

A névünnepek naptári sorrendjének átlószimmetrikus rendje a Szent Korona felületének szvasztika alakban kiterített ágaiban

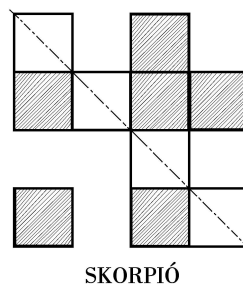

5. sz. ábra

A kódok leolvasási irányának szabályszerűségei

- I. 24|31 IKREK
 - ← II. 24|13 SKORPIÓ
 - ← III. 31|24 MÉRLEG
 - IV. 31|42 SKORPIÓ
- ↑ Leolvasási irány

6. sz. ábra

VÉGH TIBOR

A dátumozásról

Idegen nyelvekkel ismerkedő kamaszkorom óta bosszant: hogyan lehetnek más népek olyan furcsán, következtelenül fordítottan gondolkodók, hogy – jóformán kivétel nélkül minden országban rajtunk kívül – a dátumozásban először a napot adják meg, aztán a hónapot, és csak legvégül az évet. Mert számomra az a természetes – az idő "kezelése" esetében is, – hogy a nagyobb kör (az égi pálya) felől haladjunk a pillanat irányában, nem pedig fordítva, az illanó jelentől az idő tágabb horizontja felé.

Aztán felnőtt koromra rájöttem, hogy a dátumozás adatainak sorrendje (is) a magyar lélek beállítottságából adódik. A magyar ember először mindig az egészet ragadja meg, a lényegét látja meg, a Mindenségből indul ki. Gondolkodásmódja felül-emelkedett, áttekintő, szellemiségének színvonala ilyen értelemben magas, és ezekből a magasságokból ereszkedik alá vizsgálódásaiban a hétköznapi konkrétumokig.

A magyar ember magában hordozza a Mindenséget, magát annak részeként éli meg. A többi népek kitekintenek magukból a világra, mint magukkal szemben megkülönböztetendő, idegen, ellenséges, legyőzendő közegre, és magukból kiindulva próbálnak eljutni annak a világnak a nagyobb összefüggései megértéséig. A magyar ember mintegy felülről ránéz a világra, az egész világra. A többi népek (a népek többsége) maga körül látja a világot, kinéznak magukból, hogy lássák, láthassák az őket körülvevő világot. A magyar gondolkodás mindent Felülről kiindulva vezet le, másoké alulról próbál felemelkedni. A magyar gondolkodásban tehát eleve adva van a tudás, csak élni kell vele, másoknak keservesen kell megszerzeni a tudást.

És amikor eljött a számítástechnika kora, a Nyugaton megszülető és elterjedni kezdő új technika magától értetődő természetességgel a nyugati dátumozási szokást fogadta el, azt építette bele a programjaiba, s ezzel pontosan az ellenkezőjét tette annak, mint ami a számítástechnika lényege. (És ez félreértést és bizonytalanságot is okoz, mert – pl. – a 08. 09. 10-ről nem lehet tudni, hogy

2008. szept. 10-ről, vagy 2010. szept. 8-ról van szó.)

Merthogy mi is a számítástechnika? Eredendően a 0 (nulla) és az 1 éles megkülönböztetése, (:folyik-e áram, vagy nem folyik?), az 1 2-felé osztása (közel a végtelenségig folytatva ezt a felosztást), praktikusán kifejezve: kiindulás a "főmenü"-ből, átlépés az 1. fokozatú "almenük"-be, aztán azok valamelyikéből tovább a 2. fokozatú almenükbe tetszés szerint akármeddig. Nos, ez az alapgon-dolati felfogás azt diktálja, hogy először azonosít-suk a legnagyobb fogalmi kört, azt az adattartományt, amelyen később mindig belül maradunk, ami magában foglalja az összes részadatot, és innen, a legösszefoglalóbb szintről haladjunk a részletek irányába. Tehát: év, hó, nap, óra, perc, másodperc. (Manapság az első 3 adat után megfordul az irány, és az óra-perc-másodpercet már nem másodperc-perc-óra sorrend szerint mutatják a kijelzők!)

Amikor a közhasználatot is érintő első nagy számítógépes programok bejöttek Magyarországra, nálunk is elkezdődött ennek a fordított dátumozási sorrendnek a szolgálai követése (pl. az áruk szavatossági időpontjának megjelölésében, és a külföldi termékek és gyártók túlsúlya miatt kiirthatatlannak is látszóan).

Az EU – szinte komikus szintig – mindent az abszurdumig agyonszabályoz (pl. a disznókat nem szabad moslékkal etetni, na persze nem azért mert az nem egészséges, hanem azért, hogy a nagy tápszergyártóktól vásároljuk meg a disznóknak szánt mérgező anyagokat!), de arra nem telik figyelem a nagy egységesítő irányzat keretében, hogy a logikátlan dátumozási szokást megszüntesse. Vagy ott van a világméretű Postai Unió, mely – a dátumozás fordított jellegével megegyező (francia mintájú) címzési szokásokat sem egységesítette a postai munkában is előretört számítógépesítés ellenére sem, hanem engedi, hogy először legyen leolvasható a küldeményről és az azt kísérő úrlapról a házszám, utána az utcanév, még később a település neve, és csak legvégül az ország, holott az országok tekintetében már régóta működik az egy-

séges betűjel-rövidítés. Mindez persze csak jelentéktelen apróság a világ meglévő égető, fontos, veszedelmes és megoldhatatlan nagy ellentmon-

dásai között. De jó példa arra, hogy ha a világ magyarul gondolkodnék, ez se lenne probléma.

VÉGH TIBOR

2 szófejtési kísérlet

(Mentségemre legyen mondva, hogy ezeknél sokkal "meredekebb" eszmefuttatásokat is láttam már, amelyekben a hangzásbeli eltérés miatt szinte már felismerhetetlen az összefüggés, úgyhogy ezért merem ezeket előterjeszteni.

Pannon

A "Tarih-i Üngürüş"-ben azt olvashatjuk, hogy Pannónia neve a latin panis (=kenyér) szóból ered. Számomra azonban (akit a pécsi ciszterci gimnáziumban áldott emlékü osztályfőnököm Mayer Móric Ádám úgy megtanított latinul, hogy 1948-ban – Magyarországon utolsó mohikánként! – latinul tudtam vizsgázni római jogból a később még 106 évet teljes szellemi épségben megélt Óriás Nándor professzornál, ez egyáltalán nem valószínű. A Pannónia névnek ugyanis a jellegmegadó hangja a kettős n. De a panis szónak egyetlen ragozott alakjában vagy származékszavában sincs kettős n. Ellenben

pannus=rongy, pannosus=rongyos!

Könnyen lehet, hogy a római hódítók – civilizációs fensőbbiségük gögös tudatában a bíbor tógájukhoz képest – rongyosnak találták az itt lakók szegetlen darócruházatát. (Lásd a Feszty-körképben az Árpád előtt hajlongó "bennszülöttet".) Pannónia tehát Rongyosföld, Rongyosak országa. A néhai Pannónia lerongyolódott mai állapotát látva csak csodálkozni tudok a rómaiak jövőbelátó képességén és találó névadásukon.

Párthus

Ennek a népnévnek a jelentéséről mindössze egyetlen értelmezést találtam eddig az u.n. szakirodalomban, és az úgy szól, hogy a latin pars (=rész) szóból ered. Hát ezt nem tartom valószínűnek.

A népeket sem mások, sem maguk nem szokták ilyen jellegtelen fogalmakkal illetni, hanem inkább totemállatról vagy valamilyen tulajdonságról elnevezni. (A párthus "pártos"-ként való értel-

mezése szellemes ugyan, hiszen jellemző a magyarokra, sőt talán elődeikre is, de ez inkább csak hangzásbeli szerencsés hasonlóság lehet szerintem.)

A párthusok magukat a *párducról* nevezhették el, magukat a párduc népének tudhatták. (Lásd a sumérokig visszamenőleg a párducbőr viseletet.)

A pars szó egyetlen ragozott alakjában és származékszavában sem jelenik meg a jellegmegadó th hang. A párthus szó nem hangzik latinosan a latinoknak tűnő -us végződés ellenére sem. A görögben viszont kétféle t van: a "sima", kemény (=tau), és a zöngés th (=théta.) A görögök földrajzilag a rómaiak és a párthusok között, a párthusokhoz a rómaiaknál közelebb éltek, tehát előbb lehetett alkalmuk meghallani és leírni ennek a népnek a nevét. A görög th közel áll a d hangzásához (lásd az angol névelőt, a the-t), az u hang megtartása pedig a szóban arra utal, hogy az eredetiben (a nép saját elnevezésében) is benne volt, vagyis nem latinosítás. Görög szóvégeken c nem fordul elő, ezt sz-szel kellett helyettesíteni.

És nézzük a leopárd szót. Olyan oroszánfajtát jelöl, amely a párduchoz áll közel, vagyis a párduc nép oroszánja.

Maga a párduc szó pedig összefügghet a világ 2 középponti oszlopával, tengelyével (pár dúc), amelyekről Rumi Tamás ír "2 kör" c. zseniális művében?

A parth... szótő a görögben a "szűz"-zel egyenlő. A párthus nők (és a magyar népviselet) pártája vajon nem jobban függ-e össze a Szűz-jelleggel (a Szűz népe vagyunk!), mint a párthus szó a pártosságként való értelmezéssel?

(Molnár V. József barátom szerint a vitézkötés kacskaringós zsinórmintája a Szűz jegyét idézi.)

Mindezek csak felvetések. Akit érdekel, vagy ért hozzá és fel tudja használni, annak továbbgondolásra felajánlom.

SIMON PÉTER

Ősi magyar nyomok észak-amerikai indián földön

Kamasz korom óta, még mohácsi kisdíákként kezdtek az indiánok komolyan érdekelni. Aztán kb. 10 éven át Dr. Borvendég Deszkáss Sándor, írói nevén Fehér Szarvas (az indiánok között a 30-as években kutató magyar ember) személyes irányítása mellett további értékes ismereteket szerezttem róluk. 1965-től, ha vakmerő és kalandos vállalkozás eredményeként is, de végső soron mégis csak a Jóisten kegyelméből, kanadai tartózkodásom során 20 éven át tanulmányozhattam tervezőmérnöki és oktatói munkaköröm hivatalos idején túli időmben az Észak-amerikai indiánok életét.

Hamarosan rádöbbsentem arra, hogy a magyarok és az Észak-amerikai indiánok általam vizsgált népcsoportjainak kultúrájában föllelhető nagyon gyanúsán közeli vagy teljes mértékű megegyezéseknek oly magas a számuk, hogy itt magyarázatul csak a közös töről származás jöhet szóba. Matematikus egyetemi kollégáimmal az egyezéseket ún. valószínűség számítással gondosan ellenőriztük. Az eredmény nagy biztonsággal kizárta a véletlen egybeesések lehetőségét. Ezt aztán évek során számtalan ottani újságban megírtam és hirdettem. Többjeles amerikai és kanadai „sápadt arcú” kutató (régész, antropológus, etnográfus) reagált köszönettel, biztató hangon, és meggyőzött, hogy érdemes ebben a témában tovább kutatnom.

Ennek a biztatásnak az okát már a 60-as években abban a tényben jelölték meg, hogy az amerikai migrációs kutatások kétséget kizárva bebizonyították a régebben őslakóknak vélt lakosság ázsiai eredetét. Ezek az őskori mamutvadászok Ázsiából, Szibérián keresztül vándoroltak az Újvilágba a legkorábban Kr.e. 9 ezer évvel.

A fehérbőrű és az indián tudósok abban teljesen egy véleményen voltak, hogy az északi és déli részből álló, de a Panama csatorna elkészültéig gyalogosan is átjárható Amerika bizonyos területein (mint például a Maya-föld Mexikóban vagy az Inka-föld Peruban és Ecuadorban) minden általunk ismert ősi – mezopotámiai, egyiptomi, kínai, zsidó, görög és egyéb – kultúrák előtt ezer évekk

már más magas kultúrájú népek éltek.

Az eddigiekből világos, hogy a 60-as évek végéig az amerikai tudósok még csak a régebben átjárható Behring-szoros bevándorlási útját valószínűsítették. A 70-es évek kutatásai azonban bebizonyították, hogy sok ezer évvel az első bevándorlások után a mai időszámításunk szerint Kr.u. 100 és 1200 között érkeztek az amerikai földrészre tengeri, vízi úton az Észak-amerikai kontinens indiánjai. A kanadai Yukon territórium Csendes-óceáni oldalán érték el a nyugati partokat, ahonét először kelet, később dél felé kezdték lazán feltölteni a mai Észak-Amerika területét. A kutatások során előkerült leletek és az indián törzsek emlékezetében még élő adatok alapján pontosan föltérképezték és kronológiailag jelölték az amerikai földrész ezen újabb betelepődését is. Ezekből a telepedési térképekből jól kivehető, hogy a már említett ősi, magas kultúrát képviselő népek kivételével a többiek mind jóval később érkeztek és mindannyian északról délre vándoroltak. Így töltötték fel lassan az egész Észak-amerikai kontinenst. Általános szabály, hogy a legdélebbre lakók érkeztek a legkorábban, és az északiak a legkésőbbi időkben. Ezt a szabályt kb. 600 eset igazolja. Mindössze 11 esetben fordul elő, hogy későbben érkezett törzsek a szabálytól eltérően sokkal délebbre helyezkednek el. Talán azért, mert valamikor mégis sikerült nekik a már elfoglalt területeken is keresztüljutniuk. Ez különösen fontos nekünk, hiszen pontosan Peruba, Ecuadorba és Brazíliába vitt az útjuk ezeknek a kiemelkedően penetráns törzseknek. Nem véletlen tehát, ha ott az alapszabálytól eltérően mégis léteznek részünkre „rácsodálkozni valók”, hiszen a magyarhoz nagyon közeli nyelvet beszél ott néhány törzs.

Legkevésbé az aztékok hagyománya hasonlít a többi indián nép és a magyar nép sajátosságaira. Ez azonban teljesen logikus, ha tudjuk azt, hogy az aztékok a legutoljára érkezett ázsiai telepések. Árpád magyarjai már rég letelepedtek a Kárpát-medencében, amikor ők Amerika földjére lépnek,

és rövid időn belül a mai Mexikó területét hódolttatják. Pontos adatunk van az aztékok Mexikóba érkezéséről. Ők az ősi maya, majd tolték birodalomra települtek rá, és magukkal hozott friss ázsiai tapasztalataikkal ötvözve átvették annak kultúráját. Az akkor általuk megismert és tovább használt maya naptárban megjelölték az odaérkezésük évét. Ez a mi időszámításunkban az 1168-as esztendő. Nálunk ebben az időben III. István, ifjú Árpád-házi királyunk egy évtizedes országglásának a hatodik évébe lépett.

Eddig jutottak el tehát az amerikai tudósok a 80-as évek derekára. Én azonban a családommal 1985-ben visszatértem Magyarországra. Akkori érzésemet ez a közismert szólás fejezi ki a leghívebben: „Az egyik szemem sír, a másik meg nevet”. Hogyne mosolygott volna az egyik a magammal hozott csodálatos kutatási anyag láttán. És szinte már kacagott, amikor Amerikából jött a jó hír, ami szerint a 90-es évek régészeti és genetikai vizsgálatai során az amerikai szakemberek előtt a régebbi tétel már finomabb megközelítésben fogalmazódott meg. Most már az indiánokat nem csupán valamely Ázsiából betelepülő népnek, hanem nyíltan „*American ugars*”-nak, magyarul „*amerikai ugorok*”-nak nevezték.

De valóban sírt a másik szemem még több, mint egy évtizeden át, amikor is a finn-ugorosok egyedül üdvöztető és tudományosnak kizárólagosan kikiáltott tételével szemben itthon mozdulni se látszott semmi. Aztán fél éve megérkezett a nem várt „evangélium”, az új jó hír Amerikából. Ők az egy évtizeddel előbb tett megfigyeléseiket és konklúzióikat még tovább finomították a közelmúltban, amikor is egy összehangolt, nagyszabású nemzetközi génkutató munka eredményeként az Észak-Mexikótól délre eső indiánokra vonatkoztatják az „amerikai ugorok” megnevezést, az Észak-amerikai indiánokat pedig az „*American turanics*”, az „*amerikai turániak*” megnevezéssel illetik.

Ezek az új tudományos fölfedezések azonnal kitorölték a bánatos szememből is a könnyet, és bizakodással töltötték el. Szinte alig telik el néhány rövid hónap, és a Magyarok Világszövetsége előadói termében a fülem hallatára az én régi tetelemet erősíti, bizonyítja havonként kétszer, hétfői napon Dr. Aradi Éva - India kutató, Dr. Szabó István Mihály – mikrobiológus, aki az első indián

betelepülő hullámra egyenesen az „amerikai ugorok” kifejezést használja. Dr. Béres Judit Ph.D. – kiváló humángenetikusunk a gének bizonyító erejével kijelenti a finn rokonság tarthatatlan voltát, és a magyar, a Közép-ázsiai turáni és ugor szórvány népek, valamint az amerikai indiánok genetikai rokonságát. Ezek mind az itthoni őstörténet jegét hivatottak megtörni!

Na tessék...! Most irigy és féltékeny legyek azért, hogy mindannyian arról beszélnek, amiket én már évtizedek óta szóval, újságcikkben és könyvekben hirdetek? Ezt már csak azért se tehetem, mert számos emberi gyarlóságaim közül áldott szüleimnek ezt az egyet, az irigységet gyökerestől sikerült a lelkemből kigyomlániuk.

Ellenkezőleg:

Boldoggá tettek az Amerikából jött új kutatási hírek, és a most említett magyar nyilatkozatok egyenesen mosolyt hoztak arra a bizonyos valamikori síró szememre is.

Meggyőződésem, hogy minden igazi tudományos munkához alapvető szerénység szükséges. Egy egész nemzet őstörténetével kapcsolatos vizsgálódások pedig az oda merészkedő kutatótól mély alázatot követelnek.

A következőkben a megszabott idő keretein belül csak arra van lehetőségem, hogy kutatási anyagomból sorjában a nyelvészeti, zenei, teológiai, jelképi és díszítőmotívumi aspektusokat csak néhány jellemző, kiragadott példával illusztráljam.

Nyelvi sajátosságok

Itt – ha megengedik – először röviden beszámolok az első döbbenetes kanadai nyelvi élményemről: Kb. 5 hónapja éltünk az Újvilágban, és leendő családi házunk vétele előtt egy rövid időre albérleti megoldást választottunk. Szombat volt, a ház tulajdonosai korán reggel rokoni látogatásra indultak. Feleségemmel a reggeli mellett magyarul arról tanakodtunk, hogy miként indulhatnánk minél előbb kirándulni. Ennek egyetlen akadályát abban láttuk, hogy a hetente kétszer megjelenő bejárónő éppen akkor is ott serénykedett, s hogy hagyhatjuk el a házat bezáratlanul. Arról sosem volt szó házigazdáinkkal, hogy a kulcsot bárkinek átadhatjuk. A máskor mindig diszkrét bejárónő most szemlátomást mindig a közelünkben szorgos-

kodott. – Te, ez a nő figyel bennünket! – szólalt meg a feleségem. Akkor a takarítónő elénk állt és könnytől csillogó szemmel mondta: – Igazán röstellem, hogy ismeretlenül így megzavarom Önöket a beszélgetésükben. Végül is éppen azt szeretném kérni, hogy folytassák csak azt a mi drága anyanyelvünkön. Olyan ez az én fülemnek, mint a régi időkből visszazárlt álom, amikor dakota kislánként nevelkedtem és az anyanyelvemen beszéltem. Fiatal lányként a fehérek közé kerültem. Az anyanyelvemen ma már a szavakat is nagyon keresgélem, némelyiknek a jelentését is csak sejttem. De most kimondhatatlanul boldog vagyok, hogy az én népem nyelvét újra hallhatom...! – Asszonyom, Ön azt állítja, hogy megértette a beszélgetésünket? – kérdeztem hitetlenül. – Hát persze, a lényegét. Már nagyon elfelejtettem a dakotát, és csak a mondandójuk értelmét tudtam kihámozni. A sok ismerős szó csengése és az angol nyelvben teljesen ismeretlen szóvégi változtatás azonban egészen elbűvölt. – De ha tényleg el akarnak menni, akkor csak nyugodtan menjenek, én majd bezárom az ajtót, hiszen nekem is van kulcsom a házhoz. – És azt meg honnét tudja, hogy kirándulást tervezünk, és azért izgultunk, hogy meddig tart a takarítása? – Azt nem értettem meg, hogy kirándulásra készülődnek, de azt igen, hogy el szeretnének menni, és nem tudják, hogy ki fogja bezárni a kaput. – Hirtelen Kosztolányi sorai szökkentek az agyamba: „Mint aki a sínek közé esett” ...Az elképedésem ijesztő és döbbenetes volt. Később játékba kezdtünk. Elmondtunk egymásnak egy kitalált, rövid történetet, és a bejárásontól vártuk az értelmezését. Négy-öt kísérlet után megszegyenülten kértem tőle elnézést, amiért ilyen próbára tettük. Amilyen biztos volt a próba eredménye, olyan türelmetlenül vártam, hogy egyszer a dakoták földjére léphessek. A Dakota indiánok lakota törzsénél tett látogatásomkor nyelvész és történész apámmal együtt vettem részt a kisiskolás indián gyerekek anyanyelvi számtanóráján. Az egyszeregyet dalolva fújták, valahogy így: (énekelve) „*Ketó ketó hetyen topa, ketó ketó hetyen topa*”. Apám úgy tántorgott ki az ajtón és a fűben négykézlábra ereszkedve skandálta a hallottakat. Azt illusztrálta, hogy a topa a négykézlábra esett ügyetlent jelenti, mely régen a négy magyar szinonim szava volt. A „ketó” értelmezése nekem se jelentett gondot. Apám elmondta, hogy

1910-ben, szenyéri iskolájában így tanulta ezt az egyszeregyi részletet: „*Kétszer kettő legyen négy*”. Ezt a „legyent” később több, 90 év körüli ember is megerősítette, ők is így tanulták a századelőn. Mivel hazafelé a lakotákkal rokon oglalák földjén jöttünk át, megálltunk, és egy indián kislánútól megkérdeztem: „Mondd, hogy mondjátok ti a saját nyelveteken azt, ami angolul így hangzik: two by two is four (kétszer kettő, az négy). „*On pár on pár lecsen topa*” volt a meglepett gyerek válasza. Pedig nekünk volt sokkal több okunk a meglepődésre, hiszen most egy másik, és nálunk is élő szóval fejezték ki ugyanazt. Az „on” szinte a világ valamennyi nyelvén egyet takar. A pár magyarul most is kettőt jelent. Tehát a jelentés: „*Egy pár x egy pár legyen négy*”. – Mindezek után hallgassuk meg, hogy régi és kortársi ismert egyéniségek hogyan nyilatkoztak a magyarok és az indiánok nyelvéről. Sorjában idézek néhány jellemző mondatot megnyilvánulásaikból, a teljesség igénye nélkül.

A magyarok nyelvéről

Sir John Bowring: (Korának híres angol nyelvésze) „A magyar nyelv... egészen sajátosan fejlődött, és szerkezete olyan időkre nyúlik vissza, amikor a legtöbb most élő európai nyelv még nem is létezett. Önmagában, következetesen és szilárdan fejlődött nyelv, melyben ésszerűség és számtan van, sőt hajlékonyságával és alakíthatóságával erős a hangzatokban.”

George Bernard Shaw: Az angol írófejedelem drámáit a magyar közönség is ismeri és szereti. Kevésbé ismert, hogy az író komoly energiát fordított a magyar nyelv tanulmányozására. Egyik régi rádiós nyilatkozatában így nyilatkozott:

„...egy igazán tehetséges angol írónak az előbb már említett hatalmas előnyök ellenére is leküzdhetetlen nehézségekkel kell szembenéznie. Őszintén mondom, az anyanyelvemen nagyon sokszor képtelen vagyok érzéseimet és gondolataimat teljes pontossággal visszaadni. A mi nyelvünk gazdag, nagy és praktikus, de viszonylag fiatal... Bátran kijelenthetem, hogy miután évekig tanulmányoztam a magyar nyelvet, meggyőződésemmé vált: ha a magyar lett volna az anyanyelvem, az életművem sokkal értékesebb lehetett volna. Egyszerűen azért, mert ezen a különös, ősi erőből duz-

zadó nyelven sokszorta pontosabban lehet leírni a parányi különbségeket, az érzelmek titkos rezdüléseit. A magyar nyelvben a prozódiciók használata helyett a legtöbb szó végét óriási variációban változtatni lehet. Ez a művelet a legkisebb érzelmi rezdülést is képes kifejezni, és hűségesen visszaadni. Ehhez képest (s itt bocsánatot kérek a tisztelt Hallgatóságtól) sokszor úgy érzem, hogy a mi angol nyelvünkön a legtöbbször képtelen vagyok a közlendőm belső lelkiismeretem szerinti pontos visszaadására, és ahelyett, hogy biztosan odatalálnék, ahová akarok, csak járom és járom az utam akörül a szólás-mondásunkban szereplő bizonyos bokor körül. (I am just going and going around the bush.)”

Palmerston (Magyarországi angol nagykövet 1848-ban). Ennek a magyarok szeretetéről éppen nem híres diplomatának a véleménye különösen érdekes, mivel érzelmi szálak biztosan nem kötötték a magyarsághoz. „...a Habsburgok keleti birtokán élő magyar nép... nem csak kontinensünk egyik legerősebb államát alkotta évszázadokon át, de valami általunk nem ismert nagyon ősi műveltséggel a környező népeket és országokat századokon át teljes tiszteletadásra tudták kényszeríteni. Sir Boyd azt is tudni vélte, hogy népi nyelvük rendkívül kifejező és a dalaik ősbek, szebbek, kifejezőbbek a mieinknél.”

Nemzetközi vélekedések az indiánok nyelvéről

Senora Maria de la Cruz, telivér indián tudós asszony azok közé tartozik, akik a spanyol mellett megőrizték anyanyelvüket. Emellett angolul is megtanult. 1974-ban a CBC-nek adott interjújában a következőket mondta: „...mint született indiánt és a mexikói kultúrák kutatóját engem az lelkesített az angol nyelv tanulásában, hogy ezen a világ minden csücskén beszélt nyelven végre képes leszek őseim kultúráját közkézre adni, és csodálatos filozófiáikkal a fehér ember sekélyes gondolkodásában új távlatokat nyitni. Ma már tudom, hogy az elvárásom túl nagy volt. A nahuatl indián nyelv lenyűgöző kifejező erejét, tömörségét, képi megjelenítő, ragozó, értelmet módosító képességét az angol nyelv még annyira se képes kifejezni, mint a spanyol...”

Clark (a Lewis and Clark Expedíció egyik

névadó résztvevője) és Sacajawea, az expedíció indián tolmácsa és scoutja, cserkésző vezetője:

Clark beszámol arról, hogy többször tapasztalta Sacajaweanál azt az őt egyre jobban bosszantó szokást, amivel a nyelvzseni és angolul kitűnően beszélő tolmácsnő az illető indián szóvivő néhány szavát több hosszú angol mondattal adta vissza. Amikor ez már sokadszor fordult elő, az egyik esti tábortűznél megkérdezte tőle, hogy miért tesz így, amikor megegyeztek abban, hogy mindig mindent azonnal és pontosan fog fordítani. Sacajawea válasza meglepte Clarkot, hiszen tudta, hogy a nő teljesen őszinte és megbízható. A válasz: „– Szórol szóra egy nyelvet se lehet igazán lefordítani, legkevésbé pedig az indián nyelveket. Én a hűséges, pontos, a gondolattal teljesen megegyező fordítást vállaltam, ami egészen más dolog. Az indián beszéd szavait – melyeket mesterien forgatnak és árnyalnak azáltal, hogy a legtöbb szóhoz rövid, módosító végződéseket ragasztanak – az angol nyelvben csak több hosszú, magyarázó mondattal lehet visszaadni, mert az angol kifejező ereje összehasonlíthatatlanul gyengébb az indián nyelvekben rejlő erőnél.”

Móricz János és Csizmadia István: A 60-as években a kanadai sajtóban nagy port vert föl az a hír, mely szerint Móricz János és később annak honfitársa, Csizmadia István beszámoltak nem mindennapi tapasztalatukról: Ecuadorban néhány indián törzs a magyarhoz, anyanyelvünkhöz rendkívüli módon hasonló nyelven beszél. Ez a hasonlóság olyan erős, hogy magyar füllel helyenként határozottan érteni lehet őket. (Most erről önkéntelenül eszembe ötlük a párhuzam az Önökkel már megosztott indián bejárónós esetemmel!)

Rostás Sándor, verbita pátert hosszú várakozás után engedték misszióba. Együtt ment Dél-Amerikába azzal az egyetlen Japánból származó misszionáriussal, aki ősi japán családból származott, és a modern japán nyelven kívül a japán ősi nyelvet is beszélte. Spanyolul azonban olyan nehezen tanult, hogy csak a legjobb indulattal, és a többi atya segítségébe ajánlva engedték el a misszióba. A páterek későbbi közös álmélködésére a rendkívül rossz nyelvérzékű és spanyolul szinte semmit se tudó japán pap egészen rövid időn belül többször is bebizonyította, hogy kitűnően szót ért az indiánokkal, akik csak őt tartották igazán illetékesnek, tekintettel arra, hogy spanyo-

lul ők is csak nagyon gyéren beszéltek. (Ettől kezdve egy zenei példával foglalkozunk, melynek azonban a nyelvészeti oldala se kevésbé érdekes!)

Zenei vonatkozások

Amikor először alkalmam nyílt indiánokkal formális tanácskozáson részt venni, a tanács-tűzhöz, kísérelve érkeztem. Azonnal felpattant két ember, és helyet adott kettőnknek. Akkor még nem tudtam, hogy a tanácsützet csak négyen, heten, vagy kilencen ülhetik körül. (Ezt majd a későbbiekben a teológiai résznél még érintjük.) A legidősebb indián a lobogó tűz másik oldalán calumet-jét (békepipáját) magasra emelve így kezdett énekelve fohászzkodni:

„*Rakattu ja dizet, ill ja füsti Hezod – Rakattu ja dizet, ill ja füsti hezod*”

„*Wakonda Dédpa, att mö nek Atonhe! – Wakonda Dédpa, att mö nek Atonhe!*”

Az indiánok nyelvét és az angolt egyaránt beszélő kísérelmet csak később kérdeztem meg a hallottak angol értelméről. Ezt ugyanis magyar füllel is megértettem:

„*Megrakták a tüzet, száll a füstje Hozzád – Nagyszellem Dédpa (Öregisten), add nekünk Szellemedet!*” Vagyis ugyanaz, amit bármely fontos tanácskozás előtt minden tisztességes magyar pap ilyenkor fohásként mond: „*Teremtő Atyánk, küldd el hozzánk Szent Lelked!*” (Mármint hogy mi is bölcssek lehessünk és jó döntést hozzunk!)

Most a nyelvi szempontokon túl nézzük csak a fohász dallamát még egyszer indiánul, majd közvetlen utána magyarul: (*A fenti szöveg eredetiben, majd magyarul énekelve*). Hát bizony itt nem sok kétség adódik. Nem csoda, ha Bartók, Kodály és világhírű zongoravirtuózunk, Cziffra György egyaránt meg voltak győződve arról, hogy a magyar és indián népzene pentatonitásában egy tőről fakadt. Itthon megjelent egy gyűjtemény Bartók Béla összegyűjtött leveleiből. Ennek az utolsó oldalain az olvasó megtalálja a Seattle-beli Wood professzorral folytatott levelezését. Már ezekből is kitűnik, de az általam Amerikában föllelt adatokból egészen biztos, hogy Bartók utolsó nagy álma az indián és a magyar népdal közös eredetének bizonyítása volt. Erről sok érdekes bizonyítékot gyűjtöttem össze, melyek az „Aki Őelőtte Jár” c. könyvemben megtalálhatók. Nekünk most itt az idő szorításában tovább kell lépünk.

Teológiai vonatkozások

Az indiánok *egy Isten hívők* voltak, és a Nap képében tisztelték Őt, a Nagyszellemet, a Világmindenség Teremtőjét. Ábrázolásánál mindig a Nap és a sárga vagy arany szín szerepel. „Bouass, a Happy Lady, vagyis a Boldogasszony ábrázolásánál mindig a hold kísérete és a ruha kék színe a jellemző. Pontosan ezek érvényesek az ősmagyarokra is. Az első szakrális szám az indiánoknál a 4, mégpedig 3+1 formájában. A magyaroknál ugyanez a 3+1 szerkezet lelhető fel: „Három a magyar igazság, de negyedik a ráadás!” A beavatási szertartás során minden törzsfőnek vagy népvezérnek először a napba kellett néznie, aztán egy, a törzs különféle területeiről összehordott halomra, vagy meglévő dombra kellett fölmennie, és lándzsájával a Négy Égtáj felé sújtania. A magas helyek egyébként is prioritást élveztek. Az orvosos emberek magaslatokon imádkoztak, ennek hiányában magas fákra másztak. Történelmünkben a magyar királyok felavatásának egyik döntő momentuma volt, hogy egy összehordott dombon a Négy Égtáj felé kellett kardjukkal sújtaniuk. A magas helyek itt is mindig prioritást élveztek, a táltosok dombokon imádkoztak, vagy ezek hiányában magas fákra másztak. – A 7 és a $3 \times 3 = 9$ az indiánok szakrális számai a már említett 4 mellett. Amint később látni fogjuk, minden díszítő motívumuk erre a három szakrális számra épül. A magyarok a 4-en kívül szintén a 7-et és a 9-et használták szakrális számokként. A „Bouass (Happy Lady), az indiánok Boldogasszonya 7 minőségben szerepel. A magyarok Boldogasszonyát az egész Kárpát-Medencében máig is ugyanígy 7 névvel tisztelik. Nem kétlem, hogy a magyar fajú népek legősibb szellemi előljárói az Ázsiában végig föllelhető „sámánok”-hoz hasonló szinten látták el tisztüket. A népvándorlás és honfoglalások korára azonban a magyar szellemi vezetők már régen túljutottak ezen a szinten és „táltosok”-ként már abban a régi világban, amikor a krisztusi etalont még nem is ismerték az emberek ők már eljutottak a világosság tornácára. Ezért helyesebb a régen általánosan használt „táltos” megnevezésük, melyet mára sajnos még a legkiválóbb kutatók is mintha elfelejtettek volna. Ugyanígy fest a kép az indiánok „*orvosos emberé*”-vel. Nála legalább nem használják a „sámán” kifejezést.

Itt az ideje, hogy tisztázzuk a mexikóiakkal

kapcsolatosan folyvást emlegetett véres áldozatok, és az északiak skalpolási szokásának kérdéseit. Az aztékok a többi indián előtt teljesen ismeretlen emberáldozati rítust mint legkésőbbi bevándorlók – ahogy láttuk – Kr.u. 1168-ban mutatják be először. Ezt a szokást Ázsiából frissen hozták magukkal. Az ezen megütköző spanyol hódítók azonban egyrészt kegyetlen népirtásuk magyarázatául és ellensúlyozásául erősen eltúlozva adtak hírt erről. Másrészt az ókorban az egész eurázsiai kontinensen elszórtan mindenütt emberáldozatokat végeztek. Perzsián kívül a legismertebb Ibn Kab mór-arab történetíró közlése, mely szerint a mórok Hispániába vonulásukkor emberáldozatok véres helyeire bukkantak. Hérodotos ugyanerről a Hispániáról írja, hogy a hadjáratok során az elesett harcosok fejbőrét lenyúzzák és egymás előtt kérkednek velük. Az első fehér-indián csatákban a holttesttel mindig tisztelettel bánó indiánok a spanyoloktól látták először ezt a test csonkításának megélt és részükre érthetetlen eljárást. Az évszázados harcok során azonban két-három törzs harci szokásként átvette a skalpolást fehér ellenfeleiktől.

Legfontosabb jelképek

Az *indiánok Thunderbird*-jének (Mennydörgésmadár) ornitológiai megfelelője a *Havasi Sólyom* (*Falco rusticolus altaicus*). Jelentése: az Észak-amerikai *indiánok összefogásának jelképe*. A *magyarok Turulmadarának* madártani megfelelője ugyanez a *Havasi Sólyom*, melynek édes, legközelebbi, kisebb termetű rokona a Kerecsensólyom. A sas ábrázolás teljesen hibás és túlhaladott. A Turulmadár jelentése: a *turáni népek összefogásának jelképe*.

Hiába tértem haza Magyarországra, csak elment a híre az indiánok között, hogy a mohácsi festői Dunaparton, a házunk előtt nálunk is egy szép nagy nemzetségfa, ún. totemoszlop áll. Évek óta érkeznek hozzánk az indián látogatók magyar csodát látni. Ha már olyan messziről jöttek, elszoktuk vinni őket székelykaput és kopjafát nézni, melyekből van néhány a városunkban is. Aztán a Csataférfi Emlékhelyet, a Mohácsi Csata megtalált sírjai körül nemzetközi szinten kialakított zarándokhelyet is megmutatjuk ilyenkor nekik. Az alábbi véleményekben és viselkedési módokban

minden indián látogatónk eddig megegyezett. A székely kopjafákról is azt hitték, hogy indián származásúak, akárcsak a nemzetségfánk a házunk előtt. A székelykapukon azonnal föllelték és fényképezték a sajátjuknak vélt és náluk „a legkisebb család”-nak nevezett faragott, nálunk „rozetta”-ként ismert motívumokat. Mindannyian elmondták, hogy ez az első hely a világon, ahol látják, hogy az ellenfél tiszteletén túl nem csak az elesett embereknek, de az elpusztult lovaknak is méltó emléket állítottak. Ez rendkívüli módon egybevágott indián filozófiájukkal. Azoknál a kopjafáknál, ahol a székely faragóművész a Turulmadarat ábrázolta, lábuk a földbe gyökerezett, kapkodtak a fényképezőgépeik és a videóik után. Hangosan álmélkodtak azon, hogy Magyarországon, egy óceánon, a Nagy Vízen túli emlékhelyen az ő Thunderbird-jüket, nagy tiszteletben tartott Mennydörgésmadarukat háromszor is kifaragták!?

A totemtársolyt és a totemoszlopot, mint kifejezéseket még feltétlenül meg kell vizsgálnunk, mert elnevezési, nómenklatorikus értelemben azt sugallják, mintha valami közük volna a totemizmushoz. Pedig csak a fehér ember aggatta rájuk ezt a totem kifejezést. A *totemtársolyok*at a mai keresztény indiánok is előszeretettel viselik. Ezek ugyanis minden időben egy-egy példamutató embertársuk ereklyéjét rejtették. A *szenteknek és ereklyéiknek tisztelete* az indiánoknál teljesen általános. Ez és a Boldogasszony megléte a magyarázata annak, hogy a jezsuiták már az első években meg tudták szervezni katolikus mintaállamukat Dél-Amerikában, amit később fehér katonaság zúzott szét, elkergetve a szerzeteseket, megölve a keresztény arató-vető indiánokat...

Ez tehát az úgynevezett totemtársolyokkal kapcsolatos tényállás. A *totemoszlopok*nak titulált gyönyörű faragványok pedig *nemzetségfák* és *családfák*, magyar *kopjafáink* édes testvérei.

Díszítómotívumok vonatkozásában

Az ábrák magukról beszélnek. Minden tabló baloldala az indián eredetű, a jobboldala a magyar motívumokat ábrázolja, pontos forrás megjelölésekkel. A 13 tablós kiállítási anyagon ki-maga győződhet meg a két rokonnép ősi kincséről. Alaposan szemlélve kitűnik, hogy minden motívum (magyar és indián egyaránt) nem csak megegye-

zik, de *mindegyikük a három szakrális számon, a 4-esen, a 7-esen és a 9-esen alapul.*

Az ősi indián motívumok ismert értelme tanúságos és néha egészen lenyűgöző. Szinte úgy érezzük, hogy a már elfeledett ősi tudásból vagyunk képesek valamit újból birtokba venni. Csak egy példát említek: a nálunk „*Rozettá*”-nak, az indiánoknál „*A legkisebb család*”-nak nevezett motívumot. Ezt a jelet festi még a mai napig is a lakodalmas menet az újházások sátrára, vagy házfalára. A szimbólum ugyanis a legkisebb családi taglétszámra, 2 szülőre és négy gyerekre utal, teljes személyi egyenrangúságot kölcsönözve már előre is a születendő gyermekeknek a felnőttekkel. A gyermek személyiségét ugyanis a fogantatás pillanatától egyenlőnek tartották a megszületett, vagy felnőtt emberével. Ez olyan tisztán él bennük a mai napig is, hogy a fehérbőrű temető látogatókat időnként furcsa töprengésre kényszerítik. Hogyan is értsen meg a mi globalizált világunkban valaki például egy ilyen gyermek sírfeliratot: „Little Monon (Kis Hold) szül.: 1969. május 6-án, megh.: ugyanezen év június 8-án. Tehát a mi fogalmaink szerint egy hónapot és két napot élt. Az alatta lévő sorban mégis ez áll: „Mély fájdalomunkra csak 10 hónapra élhetett velünk.” Itt bizony nincs áltatás. Az anya testrészének bizonyos kódos és vitatott időpontig személyes önrendelkezésre eltávolítható

„sejtburjánzása” náluk ismeretlen fogalom. *A magzat a fogantatás pillanatától teljes értékű ember és megismételhetetlen személyiség.* A dakoták elnevezési rendszere csodálatos erővel sugározza ezt az ősi és Isten eredeti elgondolásával harmonizáló meggyőződést a magyar szülőknek és a már régóta várt új magzati törvény alkotóinak egyaránt. A dakoták magukat a saját nyelvükön egyszerűen *emberek*-nek hívják. A gyermekek a *kis emberek*, a magzatot pedig (és most kapaszkodjanak meg kedves hallgatóim!) a *titokzatos ember*-nek szólítják. Micsoda kimondhatatlan bölcsesség és ezer évek letisztult filozófiája szól hozzánk ebben a nómenklatúrában. Ha csak ennek az egy *titokzatos ember* kifejezésnek a misztériumát képesek leszünk mostanában igazán megérteni, hitem szerint gyermekkacagástól lesz újra hangos e Kárpátoktól koszorúzott táj, és Magyarország minden fenyegető demográfiai jóslat ellenére

m e g m e n e k ü ! !

„Hau Kola! Minotakíjja!” „Beszéltem, Testvéreim – most a szívemben újra csend és béke honol!” – mondom én is zárszóként igazi amerikai testvéreink szavaival, ahogy ők minden hosszabb mondandójuk után teszik.

A vétket kizáró erényről

*Ahol szeretet és bölcsesség van,
ott nincs sem félelem, sem tudatlanság.
Ahol türelem és alázatosság van,
ott nincs sem harag, sem felindulás.
Ahol vigasság és szegénység van,
ott nincs sem kapzsiság, sem zsugoriság.
Ahol nyugalom és elmélkedés van,
ott nincs sem aggályoskodás, sem szertelenkedés.
Ahol az Úr félelme őrzi a kaput,
ott nincs helye az ellenségnek a betörésre.
Ahol irgalom és tapintat van,
ott nincs sem pazarlás, sem keményszívűség.*

Assisi Szent Ferenc